

KONINKLIJKE
BELGISCHE VOETBALBOND
Secr. : Wetstraat 43 - 1040 Brussel

**BONDSSCHOOL
VOOR OEFENMEESTERS
CURSUS VOETBAL**

1ste jaar

door
dhr. Omer VAN BOXELAER

Uitgegeven op 15 november 1972

Nadruk verboden
Alle rechten voorbehouden

KONINKLIJKE BELGISCHE
VOETBALBOND

BONDSSCHOOL VOOR OEFENMEESTERS

CURSUS V O E T B A L

1ste jaar

door

dhr. Omer VAN BOXELAER

Wettelijk depot
D/1977/2646/02

Uitgegeven op 15 november 1972

Nadruk verboden

Alle rechten voorbehouden

INLEIDING

In voetbal zijn twee mogelijkheden :

- 1) men heeft de bal
- 2) men heeft hem niet

Bij de ontleding van deze twee mogelijkheden steunen we steeds op de volgende principes :

- 1) **BASISTECHNIEK** = de individuele techniek
De handeling gebeurt stilstaande of in beweging maar door één speler alléén.
- 2) **SPELTECHNIEK** = een handeling waarbij twee of meer spelers betrokken worden om met gebruik van hun basistechniek te streven naar een voortgaande beweging.

I. Balbezit

A. Basistechniek

- 1° Ontvangst en controle
- 2° Gebruik maken van de bal

B. Speltechniek

Tegenstrever(s) uitschakelen.

II. Balverlies → Heroveren van de bal

A. Basistechniek

Individuele verdedigende handelingen

B. Speltechniek

Collectieve verovering van de bal

III Spelen zonder bal

A. In balbezit

B. In balverlies

Indeling

DIDACTIEK - METHODOLOGIE

- Te verwerven hoedanigheden.	blz.	5
- Het trainingsplan.		7
- Kennis overbrengen aan anderen.		7
- Trainingsschema's.		8
- Hoe aanbieden.		14
- Bordtheorie.		16
- Leeftijdsgroepen.		17
- Jaarprogramma - weekschema.		19

TECHNIEK

I. Balbezit.

A. Basistechniek

1. Ontvangst en controle	blz.	21
- stoppen		22
- amortie		24
2. Gebruik maken van de bal	blz.	29
- leiden en dribbling		29
- pas of shot	- voet	30
	- hoofd	39
- deviatie		41
- brossage		44
- hiel		45

B. Speltechniek

- Hoe de tegenstrever uitschakelen	blz.	46
1) Verandering van ritme.		46
De speelhoek.		48
2) Dribbling en schijnbeweging		48
Het scherm		48
3) Doorspelen van de bal - ontleding van de pas.	blz.	53

II. Balverlies - Heroveren van de bal.

A. Basistechniek.

Vormen van defensieve tussenkomsten. blz. 54

B. Speltechniek.

Collectieve verovering van de bal. blz. 58

III. Spelen zonder bal.

Balverlies : de markage en de dekking. blz. 60

STRATEGIE - TACTIEK

Terminologie blz. 63

Tactiek

A. Voetbal is onveranderlijk. blz. 64

B. Voetbal verandert altijd blz. 66

- tabel van de evolutie blz. 66

- speltactieken in verdediging blz. 67

- de weg terug blz. 91

DIDACTIEK - METHODOLOGIE

Te verwerven hoedanigheden

<u>De voetballer</u>	<u>De trainer</u>
<p><u>Fysische conditie.</u></p>	<p>Een les L.O. kunnen geven, rekening houdend met de capaciteiten en de geestesgesteldheid van zijn spelers.</p> <p>De waarde van oefeningen en spelen kennen om er het hoogst mogelijke rendement uit te halen.</p>
<p><u>Techniek</u></p> <p>a) Basistechniek b) Speltechniek</p>	<p>Een feilloze demonstratie kunnen geven, de fouten kunnen ontdekken en vooral, ze kunnen verbeteren.</p>
<p><u>Tactiek</u></p> <p>a) Kunnen combineren met medematen.</p> <p>b) - Zijn eigen functie kennen.</p> <p style="padding-left: 20px;">- De rol van de medematen en het spel van de tegenstrevers begrijpen.</p>	<p>Bekwaam zijn om individueel en collectief positieospel te onderwijzen.</p> <p>De mogelijke bewegingen en oplossingen kennen in gelijk welke spelsituatie.</p>
<p><u>Moreel</u></p> <p>In een gunstige psychische toestand verkeren om te "presteren".</p>	<p>Goed spyscholoog zijn : de spelers kunnen brengen tot een moreel evenwicht en tot een morele inzet.</p>

DIDACTIEK IS KENNIS OVERBRENGEN AAN ANDEREN

WAT aanleren : De leerstof .

Om een welbepaald doel te kunnen bereiken moet men :

- 1) een duidelijk overzicht hebben over de globale leerstof
- 2) de aan te leren stof kunnen rangschikken
- 3) een controle kunnen uitoefenen op de verwerking.

WAAROM aanleren : 1) het te bereiken doel vooropstellen

- 2) kritische ontleding van de stof
- 3) aansluiten bij vorige aangeleerde stof.

WANNEER aanleren : 1) het jaarplan opstellen

- 2) het weekschema opstellen
- 3) het lesplan opstellen.

HOE het trainingsplan indelen ? *met een ledogje*

In het kader van het jaarprogramma en van het weekschema, de dagtraining uitwerken.

Het algemeen trainingsprogramma omvat :

- I. In gang zetting = opwarming
- II. Fysiek
- III. Technische elementen - basistechniek
- speltechniek
- IV. Tactiek - systeem
- speltactiek
- V. Terugkeer tot kalmte.

I en V ALTIJD - II - III - IV variëren

HET TRAININGSPLAN

De te ontwikkelen hoedanigheden van de voetballer :

Fysiek

Techniek

Tactische zin

Moreel

zijn wel te onderscheiden,
maar nooit te scheiden !

Iedere speler die op de training verschijnt, heeft reeds een zekere basistechniek.

Het doel van de training is bijgevolg deze elementaire basisvorming te vervolmaken en te verfijnen.

Men kan aldus de vier elementen in iedere training ofwel

- gezamenlijk behandelen
- afzonderlijk behandelen.

Het belangrijkste is echter dat men steeds een trainingsschema opstelt dat zal verschillen volgens :

- de periode
- het aantal trainingen
- de categorie van spelers
- de kwaliteit van de beschikbare spelers
- het klimaat
- de bodemgesteldheid
- het beoogde doel

maar

Voetbaltraining moet SPECIFIEK zijn

VOLLEDIG SCHEMA

=====

I. Fysiek

a. In gang zetting

Opwarming spieren en gewrichten
 Aanwakking cardio-pulmonair stelsel
 Aanpassing zenuwstelsel

b. Formeel

Lenigmakende oefeningen
 Spierversterkende oefeningen

c. Functioneel

Ontwikkeling van de vereiste fysische kwaliteiten van de voetballer, bv. snelheid, detente, evenwicht, kracht, lenigheid, uithoudingsvermogen, weerstand,...

II. Techniek

a. Basistechniek

Aanleren en verbeteren van de individuele techniek

b. Speltechniek

Het gebruik van de individuele techniek in beweging.
 Instuderen van bewegingen met 2,3,4.... spelers.
 Aankweken van automatismen.

III. Taktiek

a. Systeem

Inoefenen van de spelopvatting, manieren om de tegenspeler te omspelen.
 Instuderen van aanvals- en verdedigingsmechanismen, e

b. Speltaktiek

Ingestudeerde bewegingen en mechanismen t.o.v. tegenstrevers - strategische fasen.
 Oefenwedstrijd met welbepaalde richtlijnen.

IV. Terugkeer tot kalme

Ademhalings- en ontspanningsoefeningen : de spelers in normale toestand doen terugkeren naar de kleedkamers.

valt weg

Fysiek

a. In gang zetting

b. Formeel

c. Functioneel

d. Ontspanning

zie samenstelling en keuze oefeningen
in cursus Lichamelijke Voorbereiding.

Coll. 104

T e c h n i e k

a. In gang zetting

b. Basistechniek

stoppen, dribbelen, lobben, push, shot met wreef,
kopspel,.....
te verbeteren of aan te leren technisch fundament

c. Speltechniek

Doel : het instuderen van bewegingen
bv. - één, twee
- markage
- demarkage
- groeperen van spelers
- anticipatie
- speelhoeken
- kruispas, enz...

d. Ontspanning

Walt wry

Fysiek - Technisch

a. In gang zetting

b. Speltechniek

De vroeger ingestudeerde bewegingen doen uitvoeren in snelheid, met intervalprincipe.

Aankweken van de specifieke weerstand en het uithoudingsvermogen door balwerk.

c. Ontspanning

Technisch - Tactisch

a. In gang zetting

b. Speltechniek

Instuderen bewegingen - aankweken bepaalde automatismen

c. Speltaktiek

De aangeleerde speltechniek tegenover tegenstrevers.
Toepassingen onder vorm van oefenwedstrijd.

d. Ontspanning

Waltney

T a k t i e k

a. Bordtheorie

b. In gang zetting

c. Systeem

Toepassing in praktijk van de bordtheorie.
Vastlegging verdediging- en aanvalsmechanismen.

d. Speltaktiek

Oefenwedstrijd : nadruk op het aangeleerde

- in theorie
- in parktijk

e. Ontspanning

HOE AANBIEDEN

1. Oefeningen

1) Statische	}	→	Basistechniek
2) Dynamische			
3) In behendigheid			
4) In de geest van het spel		→	Speltechniek

2. Pedagogische klimming

1) Nauwkeurig	<i>lang
brek
lang.</i>
2) Snel	
3) Met kracht	
4) Tegenstrever	

3. Didactische principes

Het succes en het resultaat van een training hangt af van de manier waarop ze door de trainer wordt gegeven en geleid.

Samen met een inwerken op verstand en wil, door zijn eigen overtuiging, energie en enthousiasme, is het van het aller-grootste belang gebruik te maken van zoveel mogelijk zintuigen.

4. Demonstratie

- Er zelf van overtuigd zijn dat de oefening die U toont uitstekend is.
- Correct tonen ! Leerlingen voeren uit wat ze gezien hebben.
- Zó demonstreren dat de oefening door iedereen kan gezien worden :
 - opstelling spelers !
 - vooraanzicht - zijzicht !
- Concentratie en aandacht eisen.

5. Technische uitleg :

- a. ALLES zeggen in zo weinig mogelijk woorden.
- b. Uitleg gelijktijdig met demonstratie (zien en horen !)
- c. Richting en aantal steeds aangeven.
- d. Algemeen beschaafd spreken ! (Oefening)

6. Uitvoering :

- a. Ruimte : verdeling van de spelers over werkterrein
- b. Orde : uitvoering van de oefening gezamenlijk en op bevel
- c. Het einde van een oefening aankondigen
- d. Onmiddellijk verzamelen en aandacht eisen voor de volgende oefening

7. Verbetering :

- a. Het essentiële onderscheiden van het bijkomstige
- b. Algemene fouten :
 - te moeilijke oefening
 - slecht begrepen (verstrooidheid)
 - slechte uitleg (trainer)
- c. Individuele fouten :
 - onvoldoende techniek
 - onoplettendheid
 - slechte wil
 - overhaasting

Hoe verbeteren ?

1. Oorzaken aanduiden.
2. Gesteld doel voor de ogen houden : het belangrijkste verbeteren.
3. Eén fout per keer.
4. Weinig woorden gebruiken : vaktaal !
5. Bij algemene fouten : herbeginnen met demonstratie en uitleg.

BORDTHEORIE

Theoretische opleiding van de spelers is noodzakelijk. Bij de uiteenzetting op het bord dient een gelijkvormige en uitgebreide terminologie gebruikt te worden, die de spelers zich langzamerhand moeten eigen maken.

De vaktaal op het terrein moet dezelfde zijn als op het bord !

Wat ? Theoretische uiteenzetting over :

- de opstelling - terreinbezetting
- uw spelopvatting
- uw systeem
- speltechnische bewegingen
- strategie

Wanneer ? - Bij het begin van het seizoen :

Op punt stellen van de spelopvatting, opstelling, systeem.

Wanneer de spelers klaar en duidelijk weten wat hun taak is, verhoogt hun zelfvertrouwen, basis voor de forme.

- Tijdens de competitie :

Beoordeling van de voorbije match : ontleding van individuele en collectieve fouten - verbetering.

Bespreking van de volgende wedstrijd; bv. toe te passen taktiek - strategische vondsten.....

Hoe ?

- De spelers zodanig plaatsen dat iedereen **ziet** wat op het bord gebeurt.
- Nooit te lang : verveling !
- Slechts één moeilijkheid per keer aanpakken.
- Een juiste terminologie gebruiken.
- Steeds dezelfde tekens :

-----> : beweging van de speler zonder bal

—————> : baan van de bal

~~~~~> : beweging van de speler met de bal

x (nummer) : eigen speler

○ : tegenstrever

< : aanduiding van de speelhoek

Belangrijk :

De theorie ALTIJD onmiddellijk omzetten en vastleggen in de PRAKTIJK op het terrein !

*****

HET ALGEMEEN TRAININGSPLAN IN FUNKTIE VAN DE LEEFTIJDGROEPEN

Miniemen-Kadetten

De lichamelijke en atletische voorbereiding zonder bal niet overdrijven ! (= verveling).

Ook de ingangzetting met bal, waar mogelijk. Zij komen vooral om te spelen met de bal.

Veel materiaal gebruiken : banden, staken, banken, koorden, galg zandbak, enz.....

Eén basiselement per training behandelen (= voldoende), maar steeds aandacht schenken aan de technische raadgevingen.

Gedurig de grote spelprincipes herhalen (constanten).

Het visuele geheugen speelt hierin een grote rol. Daarom tonen.

Voorbeelden : De bal gaat sneller dan de speler.

Een speler naast een getrapte bal laten vertrekken en vaststellen dat de bal vlugger een bepaalde afstand heeft doorlopen (bv. middenlijn)

Veel wedstrijdspelen. Zich laten uitleven. Het spel stilleggen en vooral wijzen op het niet naleven van de grote spelprincipes.

Madruk leggen op	- de basispas	}	Accent leggen op de <u>nauwkeurigheid</u>
	- de opbouwende pas	}	
	- de laatste pas	}	

Uitleggen dat ze alle drie belangrijk zijn maar dat zonder de eerste de andere niet mogelijk zijn.

Aandringen op het steun verlenen naar de balbezitter.

Scholieren

Méer lichamelijke en atletische voorbereiding.

Progressief de principes van terreinbezetting bijbrengen en de bezieling van de opstelling, in eenvoudige vorm

Uefa's en juniors

Praktisch geen onderscheid meer met de trainingen van de seniors. Vanaf 16 jaar mag, uitgezonderd speciale gevallen (groei!) normaal getraind worden.

De "beloften" stilaan in de kern van de ploeg brengen. Zij integreren zich psychologisch en worden bewust van hun mogelijkheden.

Let echter op voor de "dikke nek" bij de jongeren, evenals voor de afwijzende gedragingen van de ouderen, die de inschakeling van jonge krachten nooit met een goed oog bekijken !

Verschillende mogelijkheden om deze klip te omzeilen (zie selectieprincipes en cursus psychologie).

Voor wat de seniors betreft, waarvan het statuut kan zijn :

- 1) prof
- 2) pseudo-liefhebber

Rekening houden met :

- 1) De beschikbaarheid van de spelers (1,2,3,4 ... dagen per week) en ogenblik : voormiddag, namiddag, avond.
De collectieve trainingen voorbereiden.
De individuele trainingen voorbereiden.
- 2) De trainingsvoorwaarden : klimaat, weergesteltenis, kunstlicht, instellingen, enz...
- 3) De bedoelingen en de mogelijkheden van de club.
- 4) De momentale conditietoestand van de spelers (fysisch, technisch, moreel)
- 5) Trainingsplan voor grote groep effectieven : vorming van groepen met afwisselende in-forme-brenging.

*

*

*

Jaartrainingsprogramma

1. Belang : - Verschillende oefeningen geven op het geschikte ogenblik
 - Rekening houden : met de duur van de competitie,
 met individuele en collectieve forme,
 aangepast aan iedere seizoenfase,
 aangepast aan de belangrijkheid van de
 match.

* Beste forme op nuttigst ogenblik bereiken en kunnen BEHOUDEN

2. Indeling :

- a) algemene conditieperiode (juli)
- b) specifieke conditieperiode (augustus)
- c) specifieke training (september-oktober)
- d) wedstrijdtraining (november ... april, mei)
- e) relatieve rustperiode (mei, juni)

3. Uitwerking : I/ Algemene conditietraining.

= Leggen van de basis voor de competitie.

Hoe langzamer verworven - hoe langer bewaard.

Vorbereidingsfase van $\pm$ 4 à 6 weken.

Doel : a) algemene uithouding (duurloop, fartlek, interval ...)

b) algemene lenigheid

c) algemene behendigheid

d) coördinatie

e) macht (bv. partneroefeningen, powertraining ...)

Zie vooral Lichamelijke Opvoeding.

II/ Specifieke conditietraining.

"Forme is specifiek"

Zeer afwisselende oefeningen gericht op voetbal

Duur 2 à 3 weken

- Individueel en collectief balwerk

- Matchritme moet stilaan bereikt worden

korte trainingmatches 2 x 20' ; 2 x 35' .....

- Psychologische faktor voor bestuur ... bij mindere uitslagen in
 oefenwedstrijden, beker ...

- Snelheid in de oefeningen opdrijven.

III/ Specifieke training.

- Zeer intensief en specifiek op voetbal gericht ;

- Veeleisende periode van 6 à 8 weken ;

- Fel afwisselende oefeningen ;

- Streven naar het bereiken van een bestendige formecurve ;

- Accent leggen op weerstand, snelheid, kracht, snelkracht

- Explosieve en zeer dynamische oefeningen ;

- De grote trainingswet eerbiedigen : arbeid-rust ;

- Voorplanning van de wekelijkse trainingsschema's ;

- Intensiteit afwegen - controle !

IV/ Wedstrijdtraining.

- Economisch werken "Houden wat men heeft"
- Rust bv. kan ook training zijn.
- Arbeid steeds aan een hoog tempo, voldoende lange rustperiodes.
- Individueel werken of in kleine groepjes (waarom?).

Helft van het seizoen :

- Zenuwpotentieel reeds aangesproken.
- Zware velden.
- Klimaat
- Voeding (minder calorierijk).
- Trainingen zeer aantrekkelijk maken - trainingsspelen (onder competitievorm).
- Zaaltraining (?).

Lenteperiode : Gebruik maken van de vernieuwing.
Klimaat, sfeer van vreugde.

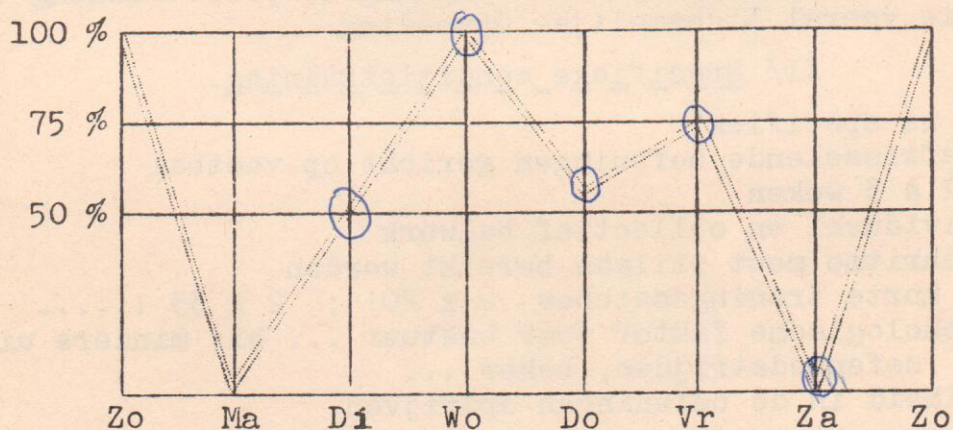
Eindperiode : Gemakkelijke trainingen.
Spelen, minder intens.

V/ Relatieve rustperiode.

Doel : Fysisch en mentaal herzetten van de inspanningen van het seizoen.
Zekere lichaamsactiviteit onderhouden, gewicht, spiertonus.

Compensatiesporten, maar geen competitie.

Week-trainingsplan : Afwisseling in intensiteit

Rekening houden met :

- 1) de periode van het jaar ;
- 2) de individualiteit van de spelers (vb. vroeg in forme, vroeger onderhoudswerk, gekwetste speler ...)
- 3) de intensiteit van de laatste wedstrijd en verwachte intensiteit van de volgende.

Dagvoorbereiding : Training uitwerken en voorbereiden :

- in het kader van het jaarprogramma en van het weektrainingsplan ;
- zich afvragen : Wat ? - Waarom ? - Hoe ? (Methode) ;
- na de training (of na de match 's zondags), aantekenen :
nut van de oefeningen, resultaat ?

De deviatie (Afwijken)

Bepaling :

Devieren (doen afwijken) betekent : gebruik maken van de kynetische energie in de bal om, met gelijk welk contactoppervlak van het lichaam, de oorspronkelijke baan van de bal **te wijzigen**.

Deze afwijking kan gebeuren onder iedere vorm : verlengen of verkorten, omhoogheffen of neerhalen, links of rechts oriënteren, zowel in een rechtlijnige als in een gebogen baan (wat reeds een veegbeweging = brossage inhoudt).

De deviatie is een gevreesd en snijdend wapen. Zij laat toe de bal onverwacht in een welgekozen richting te spelen, hetzij naar een medespeler, hetzij in een open ruimte. Daar de bedoeling slechts in de allerlaatste fractie van een seconde wordt onthuld, heeft deze beweging het voordeel van de verrassing.

In het hedendaagse voetbal is ze onmisbaar; opgepast echter voor misbruik en overdrijving !

Contactoppervlakten :

Ieder contactoppervlak van het lichaam, toegelaten door de spelregels : voet, binnenkant, buitenkant, wreef, hiel, ...
hoofd, borst, dij, ...

De doelverdediger kan hierbij nog handen en armen gebruiken.

Technische raadgevingen :

1. Zich aanbieden naar de bal.
2. De steunvoet plaatsen in functie van de invalshoek en de baan (hoog, laag) van de bal en van het gekozen contactoppervlak.
3. Zonder nieuwe kracht te geven de bal strelen en van richting doen veranderen.
4. Met het lichaam al dan niet een voorafgaandelijke schijnbeweging uitvoeren.

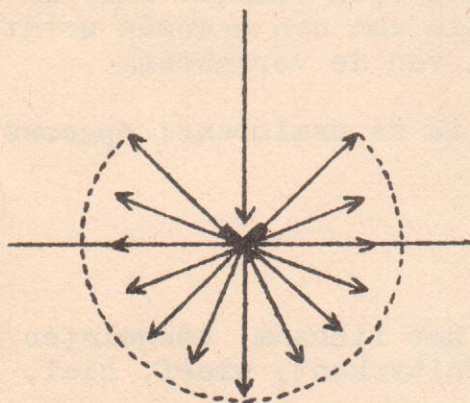
Vereiste voorwaarden voor een deviatie :

1. De bal kan slechts gedevieerd worden, wanneer hij reeds een voldoende kracht bezit (kynetische energie).

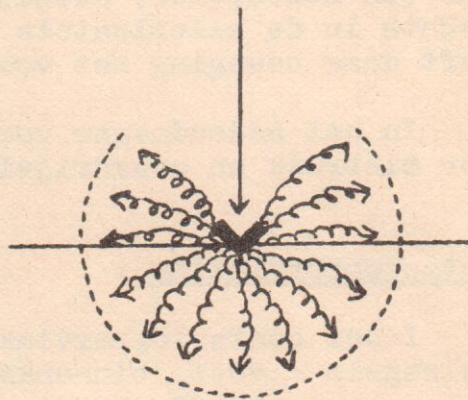
Komt de bal te traag toe, dan moet men hem een nieuwe impuls geven : dit is geen deviatie meer, maar een pas in één tijd. De schijnbeweging is ook minder gemakkelijk uit te voeren en de speler moet sneller naar de bal gaan om de tussenkomst van de tegenstrever te vermijden.

2. Zonder rekening te houden met de algemene beweging van het lichaam, doet het contactoppervlak, op het laatste ogenblik, de bal afwijken in een nieuwe baan.

Laten we in principe aanvaarden dat onder de voormelde voorwaarden het doorspelen van de bal mag aanzien worden als een deviatie wanneer, voor een stilstaande speler, de nieuwe baan van de bal minstens een hoek van 45° vormt met de invalshoek.

deviatiemogelijkheden

deviatiemogelijkheden
in brossage

Gebruik :

Iedereen, maar vooral de aanvallers in het doelgebied.

Een speler lukt de meest doelmatige deviaties, wanneer hij in het spel met het aangezicht naar eigen doel staat en de bal doet afwijken in de richting van het andere doel.

De deviatie kan uitgevoerd worden zowel op hoge ballen als op lage.

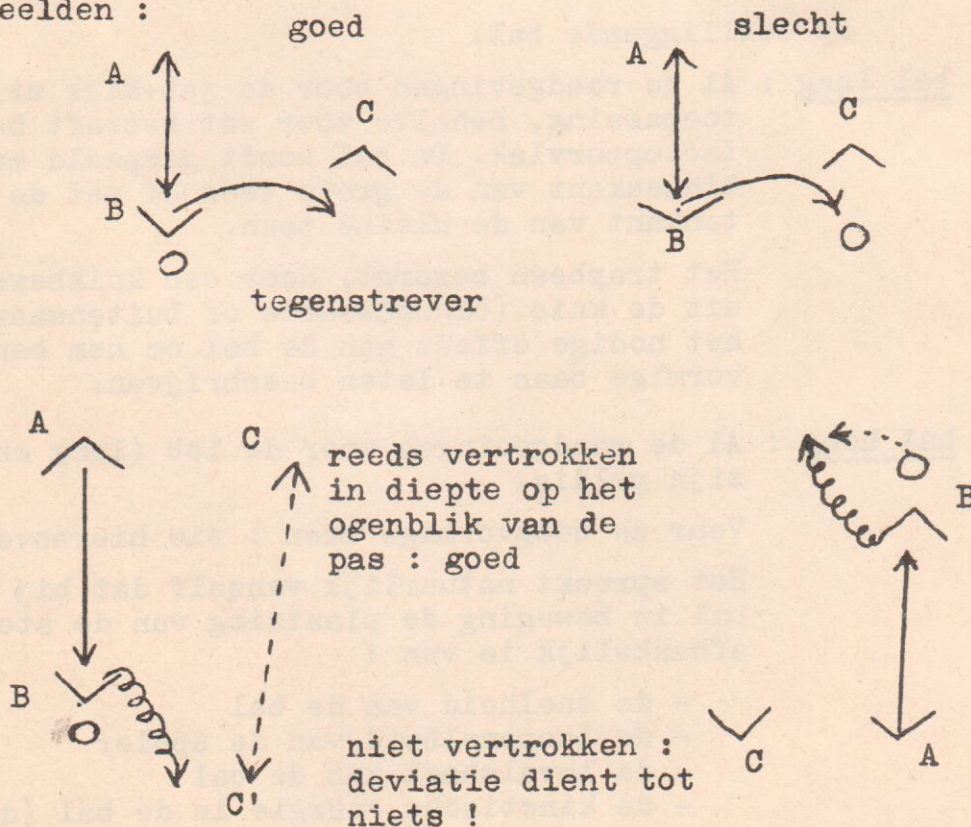
Voordelen :

1. Opdrijven van de snelheid van uitvoering : 2e tijd = controle wordt gesupprimeerd
2. Geeft geen enkele kans aan de tegenstrever en bezorgt hem dikwijls een moreel complex daar zijn tussenkomsten onmogelijk worden.
3. Laat misleidende schijnbewegingen toe, waardoor de tegenstrever vaak onverwacht tegenvoets genomen wordt.

Besluit :

Het gebruik van de deviatie is alleszins een geducht wapen, maar.... vraagt een zeer speciale speltechnische training, zowel voor de geveger als voor de ontvanger.

Voorbeelden :

Het spreekt vanzelf dat deze techniek vooral afdoende is op een vochtige grasmat met een schuivende bal.

DE BROSSAGE (HET VEGEN)

=====

Bepaling : De bal zodanig aantrappen dat hij, door de meegegeven effectvolle kracht, een boogvormige baan beschrijft.

Gebruik : De brossage kan gebruikt worden :

- op ballen in beweging (zie deviatie)
- bij het spelen van de bal na drijfwerk
- op stilstaande fazen, bv. hoekschop - vrijschop

Nut :

- Een onbereikbare medespeler (speelhoek afgesloten) toch de bal toespelen buiten het bereik van de tegenstrever. Het aan de bal gegeven effect moet gunstig zijn voor de medespeler - ongunstig voor de tegenstrever.
- Een gebrosseerd schot op doel verhoogt de kansen van een doelpoging : de doelwachter wordt misleid, of de bal draait buiten zijn bereik.
- Bij hoekschop : inswinger of outswinger.
Bij vrijschop : omspelen van de muur.

Technische uitleg

op stilliggende bal.

a. bal laag : Al de raadgevingen voor de jab-kick zijn van toepassing, behalve voor wat betreft het contactoppervlak. De bal wordt gespeeld met de binnenkant van de grote teen of met de buitenkant van de kleine teen.

Het trapbeen bezorgt, door een knikbeweging uit de knie (binnenwaarts of buitenwaarts) het nodige effect aan de bal om hem een boogvormige baan te laten beschrijven.

b. bal hoog : Al de raadgevingen voor de lob (lang en kort) zijn geldig.

Voor de boogvormige baan : zie hierboven.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat bij een bal in beweging de plaatsing van de steunvoet afhankelijk is van :

- de snelheid van de bal
- de loopsnelheid van de speler
- de invalshoek van de bal
- de kinetische energie in de bal (deviatie!)

Gezien deze elementen voortdurend veranderen is het de speler zelf die, dank zij de goede "timing" het gunstige ogenblik en de manier van behandeling van de bal bepaalt.

DE HIEL

=====

Ongebruikelijk contactoppervlak dat nochtans zeer doelmatig en verrassend kan aangewend worden.

Technische uitleg.

- I
- 1) De steunvoet vóór de bal plaatsen, de knie lichtjes gebogen.
  - 2) Het lichaam voorover gebogen (zicht op de bal!).
  - 3) Het trapbeen slingert in een achterwaartse beweging vanuit de knie.
  - 4) De bal raken met de achterkant van de hiel.
  - 5) Het trapbeen afremmen na contact.
- II
- 1) De steunvoet over en ter hoogte van de bal plaatsen.
  - 2) Het lichaam recht - blik zijwaarts - neer (bal!).
  - 3) Het trapbeen kruisen over het steunbeen.
  - 4) Het trapbeen slingert in een achterwaartse beweging vanuit de knie.
  - 5) De bal raken met de achterkant van de hiel.

Let op : Bij gebruik van het hielkje :

- zeker zijn dat de bal bestemd is voor een medespeler (voetballistisch verantwoord!)
- niet overdrijven (hang naar show!)

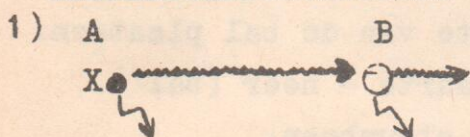
HOE DE TEGENSTREVER UITSCHAKELEN

1. Leiden van de bal.

- Waarom ?
- a. Om terreinwinst te boeken ;
  - b. om het contact met de tegenstrever te herstellen ;
  - c. om steun te krijgen van een medespeler = temporiseren ;
  - d. om de tegenstrever weg te lokken en aldus een open ruimte te scheppen ;
  - e. om de bedoeling van de balbezitter verborgen te houden en een voorzet voor te bereiden ;
  - f. om een tegenstrever te beletten terug te komen (losgooien) ;
  - g. om op doel te besluiten ;
  - h. om het spel van richting te veranderen ;
  - i. om de tegenstrever uit te schakelen met een plotse verandering van ritme.

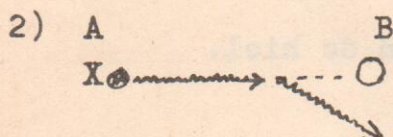
Hoe ? - Zie basistechniek.

Verandering van ritme.

A veinst opzij te gaan met een schijnbeweging om tegenstrever B mee te lokken. Hij gaat toch rechtdoor op het ogenblik dat hij een maximale verhoging van de snelheid (ontploffen) betracht.

Het element ~~v~~errassing is primordiaal !

A drijft in rechte lijn, vertraagt voor B, veinst rechtdoor te gaan en verandert plots van richting om B te ontwijken met een maximale snelheid.

Bepaling : Individueel : Een plots opdrijven of afremmen - zelfs tot volledige stilstand - van de loopsnelheid, bal aan de voet. Wordt bijna steeds voorafgegaan door een schijnbeweging. Een individuele verandering van ritme kan al dan niet gepaard gaan met een verandering van richting.

De voorbeelden van Matthews en Garrincha - dichterbij ons Jean Dockx - zijn typerend. Iedereen weet wat zij gaan doen, maar men kent nooit "het moment" noch de overschakelingssnelheid.

Verandering van richting.

Bepaling : De bal plots drijven in een andere richting dan de oorspronkelijke.

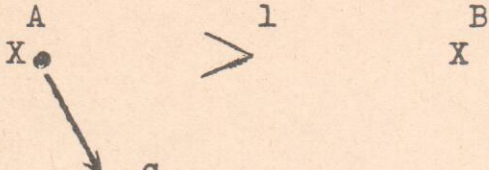
Kan al dan niet gepaard gaan met een ritmeverandering (positief of negatief).

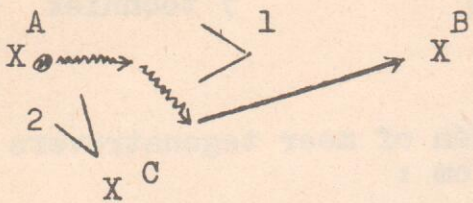
Typerend voorbeeld : Di Stefano - Real Madrid.

- Waarom ?
- a. Verborgen houden van de bedoeling - pas voorbereiden ;
  - b. tegenstrever weglokken - open ruimte scheppen ;
  - c. eigen spelhoek of spelhoek van medespelers in gunstige zin wijzigen.

Speelhoek : De ruimte op het veld waar een speler een nuttige actie kan uitvoeren (zie details Spelontleding & Spelopvatting).

B.V.

- 1) Speler A in balbezit. De pas aan medespeler B is onmogelijk omdat de speelhoek van A afgesloten is door tegenstrever 1.
A kan wel C in het spel betrekken.

- 2) In de veronderstelling nu dat ook de speelhoek naar C afgesloten is door tegenstrever 2, dient speler A door een verandering van richting en van ritme te trachten een tegenstrever uit de as van het spel weg te lokken en aldus voor zichzelf een nieuwe speelhoek te scheppen.

Opmerking : De speelhoek van speler A kan zich dichtbij bevinden (medematen in steun) maar ook verder af, b.v. langs de andere zijde van het veld.

Het spreekt vanzelf dat hier de samenwerking tussen de verschillende leden van een ploeg noodzakelijk is ! (zie demarkage bij spelen zonder bal).

2. DRIBBLING EN SCHIJNBEWEGING

De tegenstrever uit evenwicht brengen :

- 1) Individueel
- 2) Collectief (b.v. "scherm")

Opmerking : - verschil tussen bal leiden en dribbling } zie basis-
 - technische uitleg dribbling } techniek

1) Individueel

Bepaling : Ondanks de tegenstand van één of meer tegenstrevers individueel de bal bewaren om :

- a. de gewenste richting te houden, t.t.z.
  - in de lengte-as van het veld
  - naar een open ruimte
  - naar een medespeler toe
- b. zeker en definitief zijn rechtstreekse tegenstrever uit te schakelen
- c. de trap te doorbreken waar de dribbling gebeurt
- d. het verworven voordeel onmiddellijk maximaal uitbaten

Bepaling van het begrip "doorbreken"

In voetbal betekent "doorbreken" individueel, bal aan de voet een gat maken in een verdedigingsgordel van één of meer tegenstrevers.

Voor een doorbraak zijn bijgevolg drie noodzakelijke voorwaarden vereist :

1. Het bezit van en de volledige controle over de bal
2. Eén of meer tegenstrevers uitschakelen
3. Vooruitgang naar het doel van de tegenstrever

Deze voorwaarde bepaalt op zichzelf reeds het verschil tussen een "dribbling" en een "doorbraak"

Doorbreken is dus "dribblen in de diepte".

Voorbeelden

1. Een achterspeler die zijn rechtstreekse tegenstrever verslaat en de tegenaanval inzet, doorbreekt de 1ste verdedigingslijn van de tegenstrever.
2. De middenspeler die zich ontdoet van zijn rivaal, doorbreekt het middenveld en kan in de achterlijn van de tegenstrever dringen.

3. De aanvaller die zijn bewaker uitschakelt, doorbreekt de laatste verdedigingslijn en schept zich een doelkans.
- Kunnen doorbreken is alleszins een noodzakelijke vereiste voor een aanvaller. Hij ontmoet immers op zijn weg naar het doel de dichtste en onverbiddelijkste verdedigingsgordel.

Technische vereisten om door te breken

1. De bal afschermen (zie basistechniek)
Uitzonderingen bevestigen de regel (b.v. Matthews, die de bal als een lokaas presenteerde aan de tegenstrever om hem uit te dagen en aan te vallen)
2. De tacklings en de charges van de tegenstrever ontwijken.
3. Van ritme veranderen, vooral onmiddellijk na de uitschakeling van de tegenstrever.

Alhoewel één der constanten van het voetbal bepaalt : "Indien ge kunt afgeven, dribbel niet!", is de dribbling nochtans zeer dikwijls gewettigd :

1. Om een numerieke gelijkheid of zelfs meerderheid te bekomen of te herstellen.
2. Om een spelsituatie gunstig te laten evolueren.
3. Om "werkelijke" of "mogelijke" openingen te scheppen.
4. Om een verdediging individueel (of collectief) tegenvoets te nemen.

Soorten dribblings

1. In fijnheid
2. In snelheid
3. In kracht

Ontleding

1. In fijnheid : Bij zijn slalom-vooruitgang, maakt de speler veel gebruik van schijnbewegingen en veranderingen van voet. De bewegingen zijn zeer gevarieerd en met een stokkend ritme. Het ontwijken van tacklings en charges is noodzakelijk om de bal te kunnen behouden.
2. In snelheid : Gebruik van levendige demarrages - ritme en richtingsverandering zijn talrijk - er bestaan verschillende vormen.
3. In kracht : Regelmatige loopsnelheid - speler met massieve en robuuste bouw - vreest de tacklings niet en geeft de indruk alles op zijn weg te willen omverwerpen.

De verschillende vormen van dribblen zijn bijgevolg zeer dikwijls het gevolg van de lichamelijke bouw van de speler (morfologie). Het is echter een onloochenbaar feit dat de voornaamste troef van een goede "dribbleur" de snelheid van uitvoering in de realisatie van de beweging is.

De dribbling is inderdaad samengesteld uit een associatie of een combinatie van bewegingen.

Hij zal dus variëren volgens :

1. de aard van de bewegingen
2. het aantal bewegingen
3. de orde waarin ze uitgevoerd worden
4. de snelheid waarmee ze elkaar opvolgen

Voorbeelden

De brug : de bal links of rechts van de tegenstrever doorspelen met gelijk welk contactoppervlak en hem met een schijnbeweging langs de andere zijde voorbijgaan met een ritmeverandering

Het bruggetje : de tegenstrever temporiseert vóór de balbezitter. De bal door zijn gespreide benen tikken (liefst met de punt : kort en verrassend) hem links of rechts voorbijgaan met een ritmeverandering.

De haak : Specialiteit van zekere spelers (b.v. Weydisch - Union 60 - Coppens ...).

Kan nochtans aangeleerd worden. Het haken is vooral waardevol voor de puntspeler wanneer hij zich in de realisatiezone bevindt met de rug naar het doel.

De tegenstrever is zich misschien wel bewust van de nakende beweging, maar weet niet wanneer ze zal uitgevoerd worden. In voetbaltermen zouden we kunnen spreken van "in de wind zetten".

Vooraf kleine spelers, met een laag zwaartepunt, kunnen deze haak gemakkelijk uitvoeren.

Het benenspel

- 1) Bij het naderen van de tegenstrever de voet over de bal brengen, gevolgd door een nieuwe baltoets + ritmeverandering, al of niet vergezeld van een verandering van richting.

bv. Op een zekere afstand van de tegenstrever, zodanig dat de beweging kan begonnen worden maar niet voleindigd, het rechter been binnenwaarts over de bal brengen, samen met een schijnbeweging van het lichaam.

De uit evenwicht gebrachte tegenstrever ontwijken en hem met een nieuwe baltoets met buitenkant-voet voorbijgaan of een pas geven met de revers van de voet.

2) Gelijktijdig met een schijnbeweging van het lichaam, met de buitenkant van de voet langs de bal glijden en hem meenemen of een pas geven

- hetzij met de binnenkant of de buitenkant van dezelfde voet
- hetzij met de binnenkant of de buitenkant van de andere voet

Er bestaan vanzelfsprekend oneindig veel variaties in de technische verfijning om de eerste fase van de dribbling aan te vatten.

Iedere speler heeft zijn eigen stijl en zijn eigen timing om ze uit te voeren, als een uitdrukking van zijn ganse persoonlijkheid.

Hij heeft immers het initiatief en het voordeel van de verrassing. Zelfs wanneer men zijn beweging kent weet men nog niet wanneer hij ze zal uitvoeren .

Hieruit blijkt welk belang de trainer moet hechten aan de raadgevingen die hij aan zijn verdedigers kan geven, ten einde ze vertrouwd te maken met alle soorten combinaties die een tegenstrevende aanvaller kan uitvoeren, zoals schijnbewegingen, ritmeveranderingen, verandering van richting, enz..

Hij moet vooral de nadruk leggen op :

- 1) het contact met de tegenstrever niet vergeten
- 2) de dribbling verhinderen (charge, tackling, interceptie, counter)
- 3) eens in het bezit van de bal, snel overschakelen van verdediging naar aanval

2. Collectief.

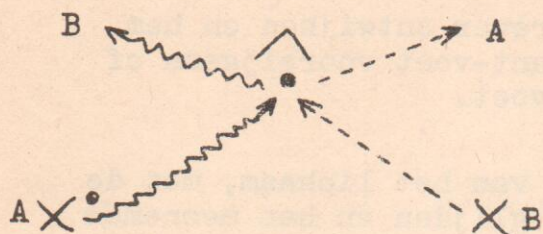
het scherm.

Bepaling : Een collectieve beweging met balovername tussen
 ***** twee spelers die lateraal of schuin van plaats
 verwisselen.

De balbezitter laat op het laatste ogenblik de bal aan zijn medemaat terwijl hij met het lichaam de bal beschermt vóór de tegenstrever en de weg vrijmaakt.

De niet balbezitter verbergt tot op het laatste ogenblik zijn bedoeling.

Na de balovername dient onmiddellijk een ritmeverandering toegepast te worden !

Dit collectief automatisme is vooral lonend tegenover een strikte individuele dekking. Daar iedere speler gevolgd wordt door zijn rechtstreekse tegenstrever, ontstaat er dikwijls verwarring tussen de verdedigers, waardoor zij dikwijls collectief tegenvoets kunnen genomen worden.

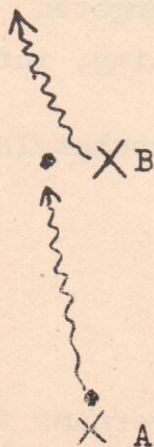
Let op voor overdrijving : de tegenstrever laat zich niet beetnemen en bij mislukking van de beweging draait het voordeel onmiddellijk naar het andere kamp : door de uitschakeling van twee spelers gaat de numerieke meerderheid naar de tegenstrever, die in balbezit komt en bijgevolg het initiatief overneemt.

Bijzonderste oorzaken van mislukking :

- 1) De partners lopen op elkaar, zijn uit evenwicht en verliezen de bal.
- 2) De bal is slecht afgeschermd of de bedoeling is niet verborgen gebleven - de tegenstrever kan anticiperen.

Het is dus van belang deze beweging op punt te stellen, ten einde de vereiste automatismen te verwerven om een nauwkeurige uitvoering te waarborgen.

De overname

Terrein winnen in de lengte-as van het veld, met de bal aan de voet.

Een tweede speler neemt de bal over en gaat verder in dezelfde richting.

Nieuwe kracht zoals bv. in aflossingskoersen of zesdagen.

3. Doorspelen van de bal.Eenvoudige ontleding van de pas.

HOE geven ?	Nauwkeurigheid de <u>traptechniek</u> De ontvangst van de bal gemakkelijk maken !	1. met de gewenste snelheid 2. met de gewenste kracht 3. op ideale hoogte 4. met gunstig effect	<u>BASIS</u> <u>TECHNIEK</u> = Spelen
WAAR geven ?	Nauwkeurigheid van <u>plaats in de</u> <u>ruimte</u>	1. in de vrije ruimte 2. aan de bestgeplaatste medespeler 3. aan een vrije medemaat	<u>SPEL</u> <u>TECHNIEK</u> = zien
WANNEER geven ?	Nauwkeurigheid in <u>de tijd</u>	1. wanneer de tegenstrever uit positie is 2. in een vrije ruimte waarin de medespeler de bal KAN ontvangen 3. in een potentiële vrije ruimte die men schept	en denken

II. Balverlies - Heroveren van de bal

A. Basistechniek.

De verschillende vormen van defensieve tussenkomsten.

1. De tackling

Algemene opmerkingen :

Deze harde, gedurfde en soms gevaarlijke voetbalbeweging, die gericht is op een individueel contact van man tegen man, is onderworpen aan een strikte reglementering, overgelaten aan de beoordeling door de scheidsrechter (zie cursus Spelreglementen : "Gevaarlijk spel").

Op het continent is een training op de tackling zeer moeilijk te verwezenlijken : de mentaliteit en de geestesgesteldheid van de spelers leent er zich niet toe.

Voor de uitvoering van deze beweging wordt inderdaad kracht vereist en doorzettingsvermogen, terwijl ook nog andere morele kwaliteiten als stoutmoedigheid, moed, strijdvaardigheid, beslistheid, van doorslaggevende betekenis zijn.

Bij het aanleren van deze basistechniek is het van belang werkelijke spelcondities te scheppen met al de psychische en fysische risico's die eraan verbonden zijn (uiting van slecht humeur, kwetsuren ...). Ondanks het feit dat het gebruik van de tackling ontegensprekelijk nuttig en noodzakelijk is op alle posten in de ploeg, is er een zekere terughoudendheid van trainers en spelers bij het aanleren van deze basistechniek.

Soorten :

- a) Britse : - recht voor, met de zool of de binnenkant van de wreef
- sliding-tackle met de twee voetzolen
wreef
binnenkant of de buitenkant.
- b) Latijnse : met de binnenkant van de voet.
- c) Draaiende : zijwaarts - schuin - achterwaarts.
- d) Hiel.

Wanneer tacklen ?

- 1) De tegenstrever heeft nog niet de controle over de bal :
onderscheppen - intercepteren
- 2) De tegenstrever heeft wél de controle over de bal :
  - a) timing : op het ogenblik dat hij gedurende een fractie van een seconde de controle over de bal verliest
  - b) temporiseren : wanneer de positie van de medematen niet gunstig is, de tijd geven om terug te komen in dekking
- 3) In alle gevallen, wanneer de situatie hopeloos is : redden wat kan

Ontleding van de beweging :

- Vóór de tackling : Zeer snel de verschillende mogelijkheden beoordelen die aan de balbezitter geboden worden.
Aanvallen in functie van deze situatie
- Gedurende de tackling : De bal bekijken, niet de speler zodat men zich niet laat vangen aan het benenspel of de schijnbewegingen van de tegenstrever, en op het ideale ogenblik kan handelen.

Bij de Britse tackling, bij voorkeur met de schouder chargeren met een zekere kracht om de tegenstrever uit evenwicht te brengen.
(Dubbele timing : voet-bal lichaam - lichaam)

- Na de tackling : Bij verovering van de bal, zo snel mogelijk doorgeven aan een medespeler die zich laat zien.

Bij mislukking onmiddellijk terugkomen. Zich nooit verloren geven (Belang van het spelen zonder bal en van de overschakeling aanval - verdediging en omgekeerd).

Technische raadgevingen voor de Britse tackling :

- 1) Onderscheppen indien mogelijk.
- 2) De opstelling van medespelers en tegenstrevers beoordelen
- 3) Aanvallen op het juiste ogenblik (timing).
- 4) De bal zo dicht mogelijk naderen vooraleer te tacklen.
(De speelhoek van de tegenstrever afsluiten)
- 5) De bal bekijken, niet de tegenstrever.
- 6) Zich zodanig plaatsen dat de balbezitter verplicht is de bal te spelen aan een gemarkeerde en bijgevolg weinig gevaarlijke medemaat.
- 7) Bij de laatste stap moet de steunvoet zich voorbij de balbezitter bevinden.
- 8) Het lichaamsgewicht voorwaarts verplaatsen en chargeren.
- 9) De voet met beslistheid voor de bal plaatsen.
- 10) De bal een fractie van een seconde blokkeren
- 11) De bal opheffen over de voet van de tegenstrever.
- 12) De veroverde bal doorspelen
- 13) Bij mislukking terugkomen

Contactoppervlakten :

- 1) De voetzool : de hiel lichtjes opheffen, de zool op de bal, de tenen in een hoek van 45°. Het lichaam rechtop, in zijn normale houding, zonder contact met de tegenstrever.
De steunvoet naast of voor de bal.
- 2) Binnenkant voet :
  - Britse manier : Steunvoet naast de tegenstrever en voorbij de bal. Het lichaam voorover gebogen. Tegenstrever gelijktijdig chargeren bij het afnemen van de bal.
  - Latijnse vorm : Steunvoet naast de tegenstrever maar voor de bal. Lichaam min of meer achterwaarts. Weinig stabiel. Geen weerstand bij contact.

- 3) Binnenkant, buitenkant en wreef worden veel gebruikt in de zijwaartse tackling en vooral in de "sliding-tackle" waarvoor men eveneens de twee voetzolen kan gebruiken.

Opmerking : De sliding wordt uitgevoerd wanneer de bal en de tegenstrever zich op een zekere afstand bevinden of wanneer de toestand bijna hopeloos is.

De sliding schuivend uitvoeren : achterste op de grond, soms met steun van 1 hand, de voeten voorwaarts. In geen geval de voeten heffen !

Bij de andere slidings moet steeds één voet op de grond blijven bij het schuiven.

Springen met 2 voeten van de grond is altijd verboden.

- 4) De hiel wordt enkel gebruikt wanneer men de bal wil afnemen terwijl men van achter de balbezitter komt.

2. De charge.

Bepaling : Actie die erop gericht is de tegenstrever uit evenwicht te brengen door hem te raken met de schouder of met de borst, om de bal af te nemen of om hem te behouden.
Gebruik van de armen is altijd strafbaar !

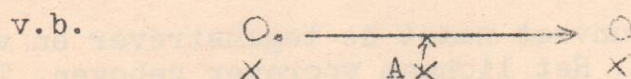
Uitvoering : Het ideale ogenblik voor de uitvoering van de charge ligt op het moment dat de tegenstrever evenwicht zoekt op de verst verwijderde voet.

Hier vinden we weer de dubbele nauwkeurigheid van de beweging terug, d.w.z. in de tijd en in de ruimte.

3. De interceptie.

Bepaling : Het is een vorm van collectieve verovering van de bal waarbij geen persoonlijk contact gevraagd wordt : de bal bemachtigen tijdens zijn traject tussen 2 gecontroleerde tegenstrevers.

Op dat ogenblik ontsnapt de controle over de bal noodzakelijkerwijze aan de tegenstrevers. Het is bijgevolg het gunstigste ogenblik om hem te verwerven zonder tegenstand

Voordelen : Minder persoonlijke contacten, dus minder kans op ruw spel. Gemakkelijker overschakelen van de bewegingen (aanval/verdediging en omgekeerd).

Onmiddellijk bekomen van een numerieke meerderheid na het bemachtigen van de bal.

4. De Counter.

Bepaling : Met het lichaam een schild vormen als laatste afweermiddel bij een shot.

Gebruik : Zeer dikwijls gebruikt door de verdedigers in de waarheidszone.

De beweging vereist stoutmoedigheid : de vrees moet overwonnen worden. Er zijn bijgevolg veel morele kwaliteiten voor vereist.

Alle lichaamsdelen kunnen aangewend worden, behalve de handen (wel bij een gebaar van bescherming).

Om doeltreffend te zijn, is het noodzakelijk dat de uitvoerder met het aangezicht naar de bal blijft.

Zelfs de doelwachter moet soms zijn toevlucht nemen tot een counter bij zijn uitlopen of bij het in de voeten duiken van een tegenstrever die wil besluiten.

De collectieve verovering van de bal

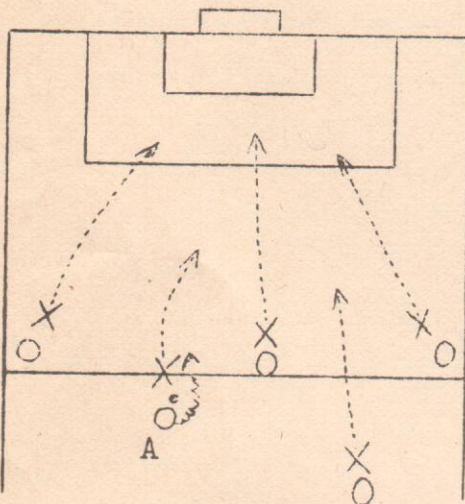
Reeds in het mechanisme van het Engels 3de backspel streefde men naar een plaatselijke numerieke meerderheid in verdediging.

De bal werd weliswaar individueel betwist, maar bij een eventuele mislukking was de dekking verzekerd.

Dit was veel minder het geval bij de Continentale II, waar de achterspelers niet alleen onmiddellijk het duel aangingen met hun rechtstreekse tegenstrever, maar zelfs trachtten de bal te intercepteren vooraleer deze hem kon ontvangen. (Zie ontleding "Tactieken in verdediging")

Bij mislukking van de tussenkomst stond hier de poort wijd open !

De uitschakeling van een verdediger, of het voorkomen ervan, wordt op 2 manieren opgevangen :

1. De verdediging in trechtersvorm

Speler A, in balbezit, gaat zijn rechtstreekse tegenstrever voorbij.

Ogenblikkelijk wordt het middenveld door de verdedigers verlaten. Zij wijken zeer vlug naar de eigen waarheidszone om zich daar te groeperen en hun verdedigende stelling op te bouwen.

De halves en teruggekomen voorspelers dienen het middenveld te bezetten.

Voordelen

- Voorkomen van dieptepassen in de rug van de verdedigers.
- Samentroepen van veel verdedigers op een kleine ruimte.
- Verplichten de tegenstrevers tot stapelspel vóór de waarheidszone.
- Collectieve verovering van de bal

Nadelen

- Loslaten van de aanvallers : opbouw van het spel mogelijk.
- Scheppen van een grote afstand tussen verdedigers en aanvallers.
- Moeilijke overschakeling van verdediging naar aanval.
- Moeilijke opbouw van het spel - directe stijl = verre passen naar aanvallers

2. Het principe van het remmend wijken

Bij de verdedigingen in lijn vindt men de dekking in de rug door de buitenspelregel.

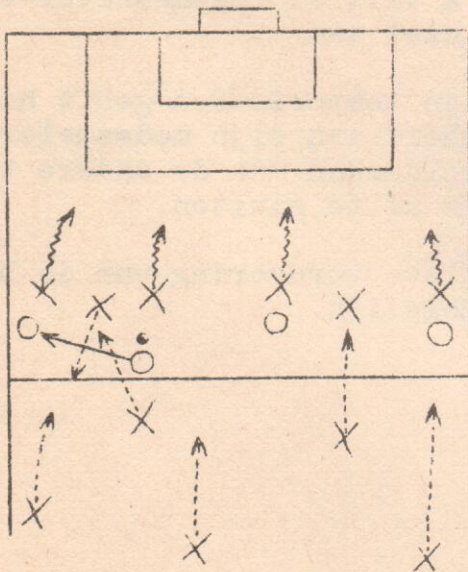
Daar waar bij de trechterverdediging het gevaar naar de eigen waarheidszone wordt gezogen, tracht men hier de tegenstrever zo ver mogelijk van het eigen doel verwijderd te houden.

Het komt er alleen op aan geen enkele verdediger te laten uitschakelen door een rechtstreekse tegenstrever.

De verdedigers passen de zonedekking toe. Zij vallen de balbezitter niet aan, maar wijken langzaam terug.

De actie van de tegenstrever wordt vertraagd om :

- het juiste ogenblik van de tackling te zoeken ;
- de medespelers de tijd te geven om zich op te stellen en aan te sluiten ,
- de balbezitter in een eventuele buitenwaartse beweging te dwingen ;
- de veldspelers te laten terugkomen en aldus een numerieke meerderheid te scheppen.

Vertraagd remmen van gans de verdediging :

een technisch onderdeel van de tackling krijgt nu een tactisch aspect.

Numerieke meerderheid ver van het doel.

Alle tegenstrevers zijn, in de zone, onder controle.

Collectieve verovering van de bal :

- interceptie op pas van een tegenstrever ;
- slechte pas aan een gemarkeerde medemaat.

Voordelen

- geen of weinig tacklings ;
- bij balverovering, snelle numerieke meerderheid in opbouw, gemakkelijke balcirculatie ;
- snelle overschakeling verdediging-aanval en omgekeerd ;
- verminderd werkterrein voor middenveldspelers.

Nadelen

- zenuwoorlog : concentratie verdedigers ;
- rekenen op slechte voorzet van tegenstrever ;
- vertraagd in bezit komen van de bal ;
- trage vooruitgang in het middenveld.

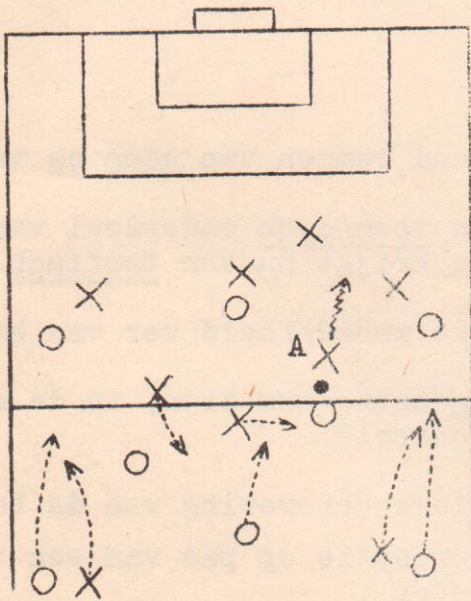
In het huidige bewegingsvoetbal wordt de collectieve verovering van de bal meer en meer toegepast in het middenveld :

- de achterspelers hebben de aanvallers onder controle ;
- de middenveldspelers en teruggekomen voorspelers sluiten de speelhoeken van de balbezitter af , of markeren strikt hun rechtstreekse tegenstrever
- de door de balbezitter gesolliciteerde speler tackelt niet, maar wijkt remmend terug

Door dit manoeuvreer is de balbezitter verplicht :

- ofwel een voorzet te geven aan een gedekte medespeler ;
- ofwel te trachten een even gedemarkeerde medespeler te bereiken met uiterste nauwkeurigheid (zeer kleine open ruimten !).

In beide gevallen is de minste fout fataal en wordt de bal onderschept. Door de aanvallende posities van de tegenpartij, kan de in balbezit komende ploeg, met een snelle overschakeling "verdediging-aanval" de nodige ruimte scheppen.

Speler A valt de tegenstrever-balbezitter niet aan.

Door zijn temporiseren geeft hij de gelegenheid aan zijn medespelers om de speelhoeken van de andere tegenstrevers af te sluiten.

Collectieve verovering van de bal wordt mogelijk.

III. Spelen zonder bal

Balverlies.

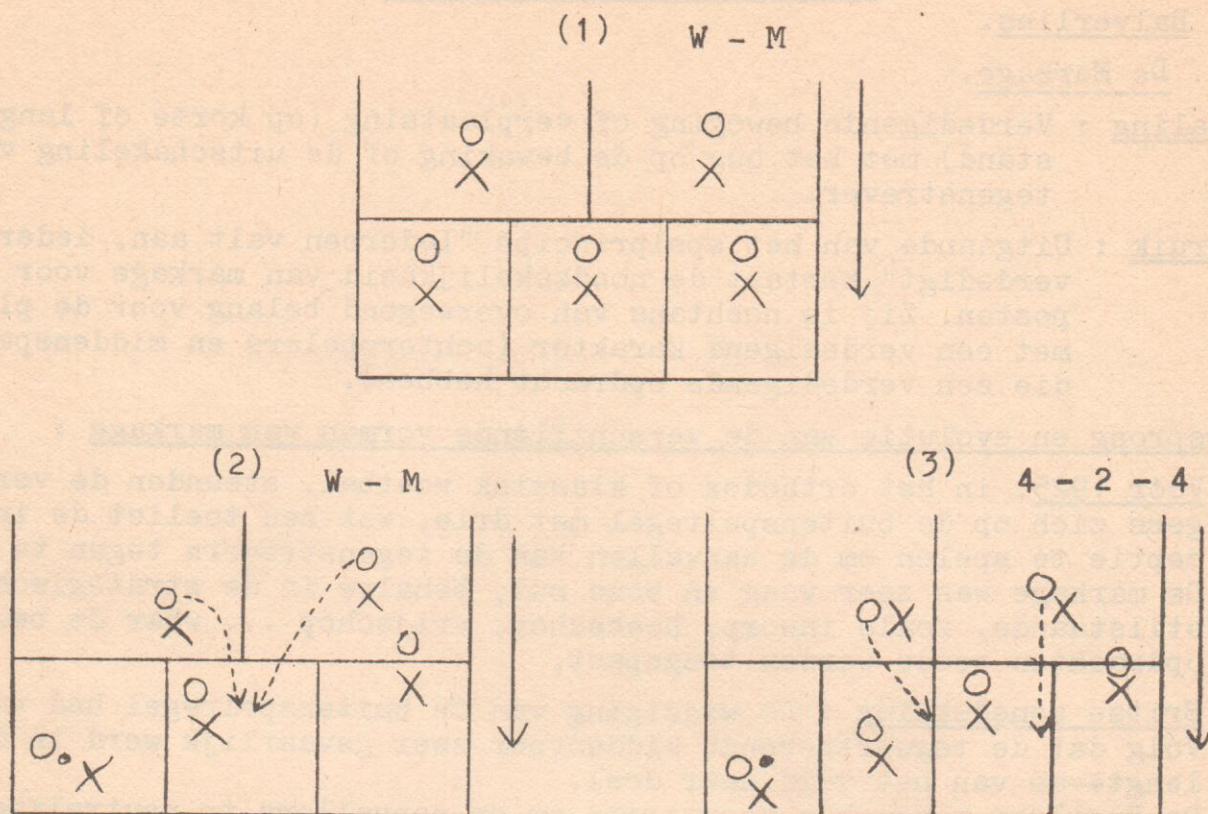
De Markage.

Bepaling : Verdedigende beweging of verplaatsing (op korte of langere afstand) met het oog op de bewaking of de uitschakeling van een tegenstrever.

Gebruik : Uitgaande van het spelprincipe "Iedereen valt aan, iedereen verdedigt" bestaat de noodzakelijkheid van markage voor alle posten. Zij is nochtans van overwegend belang voor de plaatsen met een verdedigend karakter (achterspelers en middenspelers, die een verdedigende opdracht hebben).

Oorsprong en evolutie van de verschillende vormen van markage :

- 1) Vóór 1925, in het orthodox of klassiek voetbal, steunden de verdedigers zich op de buitenspelregel met drie, wat hen toeliet de interceptie te spelen om de aanvallen van de tegenstrevers tegen te houden. De markage was zeer vaag en soms nul, behalve in de strategische fasen, stilstaande, zoals inworp, hoekschop, vrijschop ... waar de bewakingsopdrachten reeds werden toegepast.
- 2) Britse zonedekking : De wijziging van de buitenspelregel had voor gevolg dat de tegenstrevende middenvoor zeer gevaarlijk werd in de lengte-as van het veld naar doel. De Engelsen namen hun voorzorgen om de aanvallers te neutraliseren, rekening houdend met de zone waarin de bal zich bevond. Zo ontstond de eerste vorm van markage, die men kan noemen "Zonedekking in functie van de werkende vleugel", d.w.z. dat de markage vager werd naargelang men zich verder verwijderde van de plaats van de bal.
- 3) Strikt individuele dekking : De Latijnen en vooral de Fransen gaven de voorkeur aan een doorlopend strikte markage van alle aanvallers. Zij volgden hun rechtstreekse tegenstrever overal waar hij ging en wat hij ook deed. Deze blinde manier om een tegenstrever uit te schakelen bracht soms grote verwarring bij de achterspelers en een onbehaaglijkheid, vermits zij soms moesten evolueren op terreinstroken waar zij zich niet thuis voelden. Het verschijnen van de "tourbillon" betekende de dood voor deze manier van markage.
- 4) Individuele dekking in de zone : Om te vermijden dat ze werden meegelokt in zones waar ze zich niet thuis voelden, besloten de Fransen, naar het voorbeeld van een andere collectieve sport, het basket, de laterale verplaatsingen van hun verdedigers te beperken. Zij legden hen de dekking op van gelijk welke tegenstrever die in hun zone verscheen. Deze manier was dus niet meer een integrale mandekking, maar bleef niettemin individueel in de zone. De korte plaatsverwisselingen van de aanvallers ter hoogte van de zonegrenzen bleven echter verwarring stichten in de schoot van de verdediging, terwijl de verplaatsingen in de lengte-as van het veld niet beperkt waren. De verdedigers lieten zich bijgevolg soms ver meelokken in het tegenstrevende kamp.

In tekening 2 en 3 spelen de aanvallers in een teruggetrokken diagonaal, waardoor zij hun rechtstreekse tegenstrevers meelokken en de dekking totaal onmogelijk maken.

- 5) Zonedekking in lijn : Om dit euvel te vermijden, meenden de Fransen niet alleen de laterale verplaatsingen van de verdedigers te moeten beperken, maar ook de axiale. Zij vroegen aan hun verdedigers zich op te stellen op een lijn (maar in hun zone) - 3 in W.M. en 4 in het 4-2-4 dat ontstond na de wereldbeker 1958 in Zweden. Hiet ligt de oorsprong van de zonedekking in lijn met zijn verschillende vormen om zich te steunen op het buitenspel.
- 6) Gemengde dekking : Met de verschijning van de "Catenaccio" en zijn verschillende varianten, keerde men terug naar een zekere integrale mandekking van zekere tegenstrevers en een zonèdekking tegenover anderen.

We hebben hier te doen met een gemengde markage.

In het moderne voetbal, waarin de verschillende lijnen in elkaar vloeien en alles gebaseerd is op beweging, grijpt men - onder invloed van het Nederlands en vooral het Duits voetbal - méér en méér terug naar de integrale mandekking.

Deze individuele markage wordt uitgevoerd

- waar óók op het terrein
- door iedere speler van het elftal
- op zijn rechtstreekse tegenstrever
- op het ogenblik van balverlies voor zijn ploeg.

De markage zal strikt zijn op de spelers die zich rond de bal bevinden, iets lossier op de spelers verder weg van de plaats waar de bal zich bevindt.

Door deze handelwijze worden de spelers dikwijls verplicht grote en snelle verplaatsingen te doen zonder bal en te opereren op stroken van het terrein waar ze zich minder thuis voelen.

Naast de conditionele eisen die daardoor aan alle spelers worden gesteld, moeten zij daarenboven méér en méér veelzijdigheid aankweken, d.w.z. zich technisch en taktisch kunnen aanpassen aan de situatie !

STRATEGIE - TACTIEK

Bepalingen : Het is van het grootste belang een nauwkeurige vakterminologie op punt te stellen.

- a) Opstelling : De ingenomen posities bij de aftrap
= de VERTREKBASIS; zoals de spelers zich plaatsen
op de eigen speelhelft bij het beginsignaal.
- b) Systeem : De opstelling IN BEWEGING
- Volgens de eigen spelopvatting;
- Rekening houdend met kwaliteiten en gebreken
van de eigen spelers.
- c) Tactiek : Gebruik van het systeem t.o.v. de TEGENSTREVER.
Nu ook rekening houdend met kwaliteiten en
gebreken van de andere spelers.
- d) Strategie : Alle bewegingen bij stilstaande fasen, zowel
aanvallend, als verdedigend.

A. VOETBAL IS ONVERANDERLIJKDe constanten in het voetbalspel

Voetbal verandert altijd en verandert nooit !

Welk ook het toegepaste systeem is : er zullen altijd eenvoudige principes geldig blijven.

In voetbal, zoals in alle collectieve sporten wordt het werktuig (de bal) bezielde : voor de verovering ervan, het behoud en de circulatie is de medewerking van verschillende individu's (de spelers) noodzakelijk. Deze samenwerking wordt gesteld tegenover de actieve tegenstand van andere individu's, die hetzelfde beogen.

Ieder actie dient zinvol te gebeuren en ingegeven te zijn door een voorafgaande bedoeling. Collectieve geest in de actie kan bijgevoel in de speltechniek niet uitgeschakeld worden, zomin in de samenwerking bij balbezit als bij het veroveren van de bal.

De spelprincipes maken bijgevoel de werkelijke basis uit van de speltechniek en het is het juiste en opportuun gebruik ervan dat de collectieve waarde van een ploeg zal bepalen.

Enkele voorbeelden1) De medespeler helpen

2 aspecten : a. de balbezitter helpen

- hem steunen in de actie
- ideeën geven, suggesties doen

b. tegenstrever in balbezit

- dekken
- medemaat doubleren
- temporiseren (remmend wijken vb.)

De fout van een medespeler goed maken is de schoonste taak die een voetballer kan uitvoeren.

2) Wie meester is van de bal, is meester van het spel

a. individueel   b. collectief

3) Indien ge kunt afgeven, dribbel niet

Dribblen is soms noodzakelijk, maar ... overdaad schaadt !

- a. tijdverlies
- b. onnodige risico's
- c. balverlies
- d. verhoogde fysische inzet, vermoeidheid, uitputting
- e. ontmoedigt de medespelers, slechte invloed op de algemene morele toestand.

4) De waarde van de ritmeverandering

- a. individueel - breuk in de opstellingen
  - brutale verandering van richting
  - tegenstrever op afstand houden na uitschakeling
- b. collectief - trage en laterale balwisselingen gevolgd van plotse versnelling in de diepte.

De verrassing blijft een geducht wapen !

- 5) Waarde en gebruik van de open ruimten
 Hoe open ruimten scheppen ?
 a. individueel : tegenstrever uitschakelen
 b. collectief : tegenstrevers van hun plaats weglokken
 Men kan : - vrije ruimte scheppen voor zichzelf (balbezitter)
 - vrije ruimte scheppen voor anderen
 Steeds 2 fasen : a. voorbereidende
 b. uitvoering
- 6) Waarde van het spelen zonder bal
 Wanneer ge niet in balbezit zijt, kiest positie.
- 7) Waarde van de numerieke meerderheid
 Geeft de mogelijkheid om de bal te laten circuleren
 - snel
 - in technische veiligheid
 - met tegenvoets nemen van de tegenstrever
- 8) Iedereen verdedigt, iedereen valt aan
 Aanvaller is 1ste verdediger, verdediger is 1ste aanvaller.
- 9) De bal gaat sneller dan de man
 Bal alleen : 50 m. in 1 of 2 sec., man met bal : 50 m. in 8 of 9 sec.
- 10) Afgeven en de actie voortzetten
 a. Ieder speler heeft zijn plaats op het veld, maar is er niet slaafs aan gebonden.
 b. De spelers verplaatsen zich op het juiste ogenblik.
- 11) De medespelers niet voor zich uitduwen
 Zich ontmaken van de bal op het gepaste ogenblik
 - de pas
 - de steun
 - balcirculatie tussen verschillende spelers
- 12) Steeds waakzaam zijn
 - concentratie op het spel
 - de acties volgen elkaar op, de situatie verandert gedurig.
- 13) De bal links leiden, rechts afgeven of omgekeerd
 - steeds de tegenvoetse beweging zoeken.
- 14) Nauwkeurig spelen
- 15) Snelheid van overschakeling verdediging-aanval
 Het tijdsverloop tussen afnemen-geven zo klein mogelijk houden.
- 16) Snelheid van overschakeling aanval-verdediging
 Onmiddellijke inschakeling van de aanvallers in de verdediging bij balverlies.

*
 ****
 *****
 *****
 *****
 *****

B. VOETBAL VERANDERT ALTIJD

1. Tabel van de evolutie.

Vóór 1925 : → Klassiek voetbal

Na 1925 : → Engels (8-15) Continental
3de backspel W - M

Zwitserse grendel
Zuidamerikaanse diagonaal

Beton

1958 : → 4 - 2 - 4

in diagonaal

in schuine
lijn

lijnverdediging
+ buitenspel

Nu : Catenaccio

4 - 3 - 3

4 - 4 - 2

1 - 4 - 4 - 1

5 - 4 - 1

Verder : ..... ? ? ? ? .....

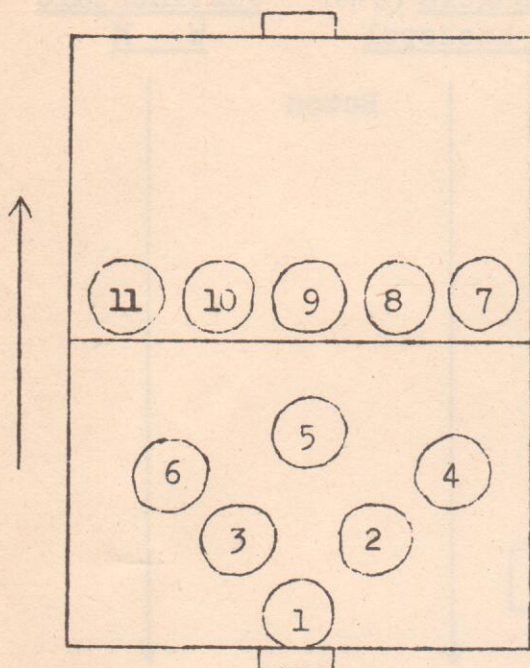

2. Speltactieken in verdediging.

Bezieling en werking van de verschillende systemen.

Opmerking : Voor wat betreft de plaats van de verschillende opstellingen zie : a) de les "Historisch overzicht van de evolutie
b) de les "Verschillende vormen van markage"

Orthodox of Klassiek voetbal : De 2 periodes van het verdedigend mechanisme :

De eerste : De voorspelers hadden geen enkele verdedigende rol, zelfs niet wanneer de verdediging overspeeld was. Achter de aanval in lijn was de spil (nr.5) belast met een dubbele taak (aanvallende en verdedigende)

Wanneer de tegenstrever in balbezit was, bewaakte hij het middentrio.

Wanneer de medespeler in balbezit kwam vervulde hij de rol van aanvallende steun.

Langs beide zijden van de spil, speelden de vleugelhalvs dicht op de tegenstrevende vleugelspelers.

De twee achterspelers plaatsten zich naast elkaar. Zij hadden als taak de speler uit het middentrio aan te vallen, die gevaarlijk werd.

Deze manier van spelen van onze voorouders was geïnspireerd door een aanvallende geest, op een specialisatie voor iedere post, en op de interceptie.

Dekking van een medemaat en markage bestonden nog niet : Men plaatste zich eenvoudig tussen 2 tegenstrevers om de bal tijdens zijn traject te veroveren.

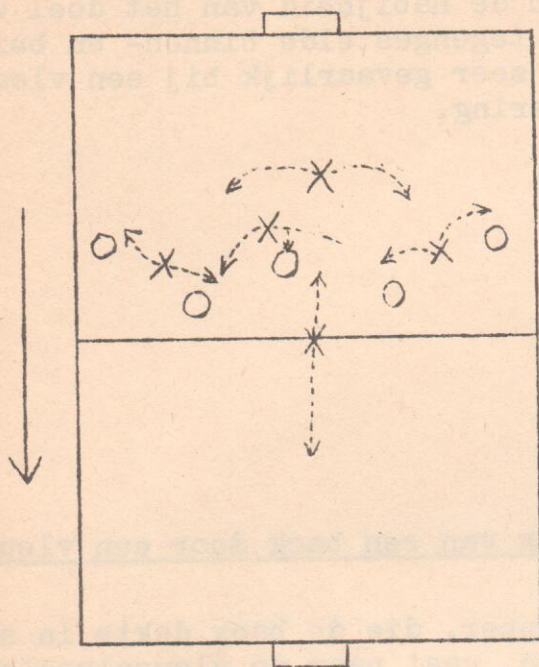
De uitsluitend aanvallend ingestelde voorspelers kunnen we onderverdelen in twee groepen :

- 1) Het middentrio, belast met het maken van doelpunten.
- 2) De vleugels die werkelijk "centermachines" zijn.

Vermits bij een tegenaanval de spil de tijd niet had om terug te komen en zijn verdediging te helpen, had de in balbezit zijnde vleugelspeler maar één zaak te doen : de bal inzenden naar het middentrio, dat altijd in numerieke meerderheid was t.o.v. de backs en bijgevolg gemakkelijk kon besluiten. Het waren echte specialisten in het doelschieten, zowel met het hoofd als met de voeten.

In het mechanisme van het klassieke spel bestond er werkelijk een doorgevoerde specialisatie en een hiërarchie bij de verschillende posten in het elftal.

De vleugelhalf is een eenvoudige figurant met de rol van een stop-gat : men noemde hem ten andere looper. De middenhalf werd beschouwd als de opbouwende organisator. De middenvoor is de onbetwiste afwerker, en de vleugelspeler blijft een "machine om te centeren".

De tweede : Zich steunend op de buitenspelwet met 3, moesten de 2 backs niet meer naast elkaar blijven, maar plaatsten zich achter elkaar in dekking.

De meest vooruitgeschoven, aanvallende back genaamd, was beweeglijk en trachtte de interceptie te spelen op één van de aanvallers uit het middentrio, die aan de aandacht van de spil ontsnapt was. Zijn rol immers bleef nog steeds meer aanvallend dan verdedigend.

De meer achteruit geschoven back, verdedigende back genaamd, werd beschouwd als laatste hinderpaal vóór de doelverdediger. Hij had niets anders te doen dan de verloren ballen met een ver gekruist ontzetten terug te spelen naar de vleugelspelers. (Zie de kruispas)

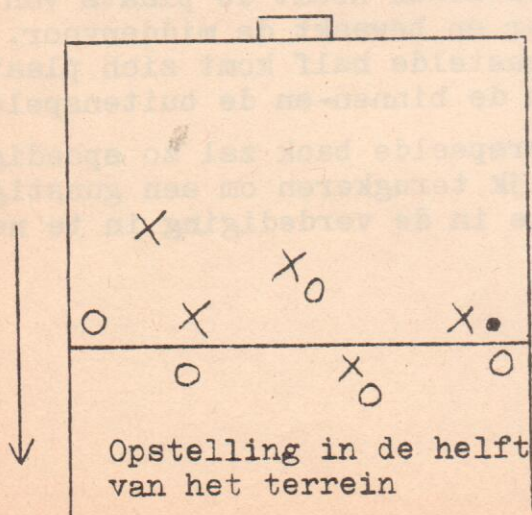
De vleugelhalfts speelden naast de spil, tussen de tegenstrevende binnen- en buitenspeler, maar steeds in de buurt van de buitenspeler.

Op te merken valt dat het middentrio zich niet meer op één lijn bevindt, maar dat de binnenspelers lichtjes achteruit getrokken zijn.

Deze middenspelers, zeer dikwijls zonder klasse, liepen van de ene tegenstrever naar de andere om te trachten de bal te bemachtigen die van binnen- naar buitenspeler werd gespeeld.

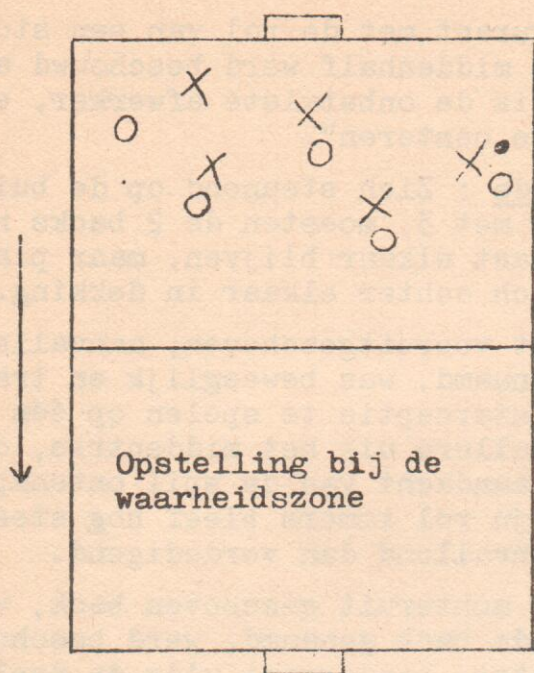
Op het ogenblik dat zij de bal in bezit hadden, moesten zij hem slechts aan de spil afgeven, die verder het spel verdeelde.

Het Engels 3de Backspel.

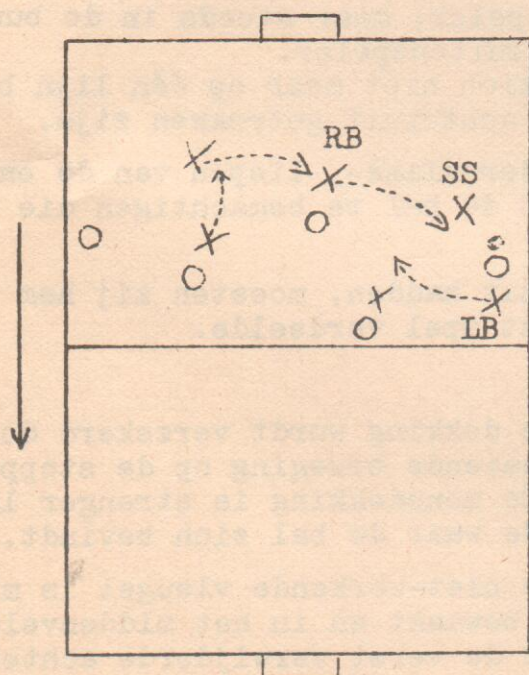
De dekking wordt verzekerd door een draaiende beweging op de stoppers-spil. De zonedekking is strenger langs de zijde waar de bal zich bevindt.

De niet-werkende vleugel is minder streng bewaakt en in het middenveld plaatst de verst verwijderde achter-speler zich in diagonaal achter de de stopper, zonder zich om de dekking van zijn vleugel te bekommeren.

Bij de waarheidszone wordt de dekking van de niet werkende vleugel strenger, want in de nabijheid van het doel worden de tegengestelde binnen- en buitenspeler zeer gevaarlijk bij een vleugelverandering.

Mechanisme van de dekking bij uitschakeling van een back door een vleugelspeler.

De stopper, die de back dekte in schone lijn, gaat naar de vleugelspeler, in het bezit van de bal.

Hij temporiseert en sluit zijn speelhoek langs de binnenkant, zodat hij hem verder langs de zijlijn duwt naar het cornerpunt.

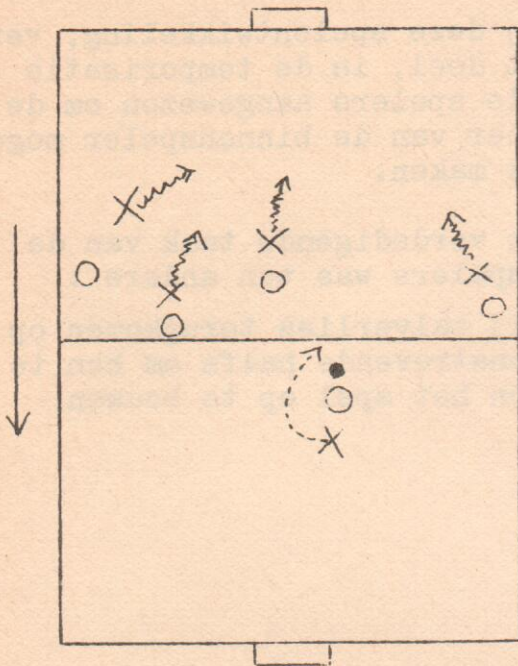
De dichtstbijzijnde half laat zijn binnenspeler niet los.

Door de houding van de stopper en de half kan het mechanisme van de dekking werken.

De rechtsback neemt de plaats van de stopper en bewaakt de middenvoor. De tegengestelde half komt zich plaatsen tussen de binnen- en de buitenspeler.

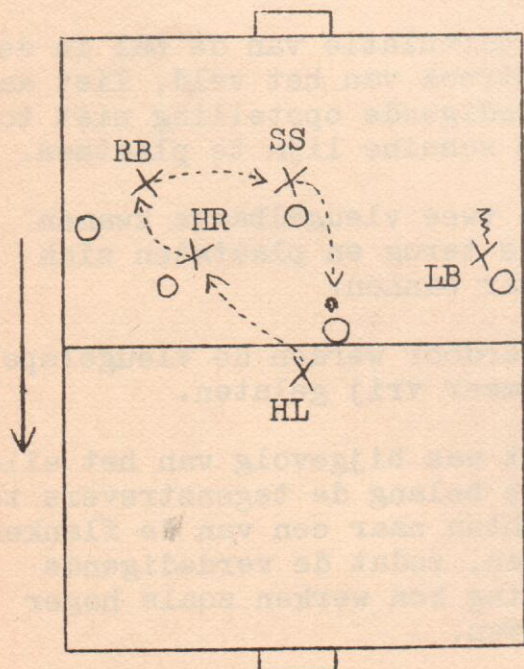
De overspeelde back zal zo spoedig mogelijk terugkeren om een gunstige positie in de verdediging in te nemen.

Wanneer een vleugelhalf verslagen is.

In het midden van het veld gaan de verdedigers temporiseren om een eventuele terugkeer van de verslagen half mogelijk te maken.

Indien de half niet meer kan terugkomen, zal het mechanisme van de dekking weer functioneren.

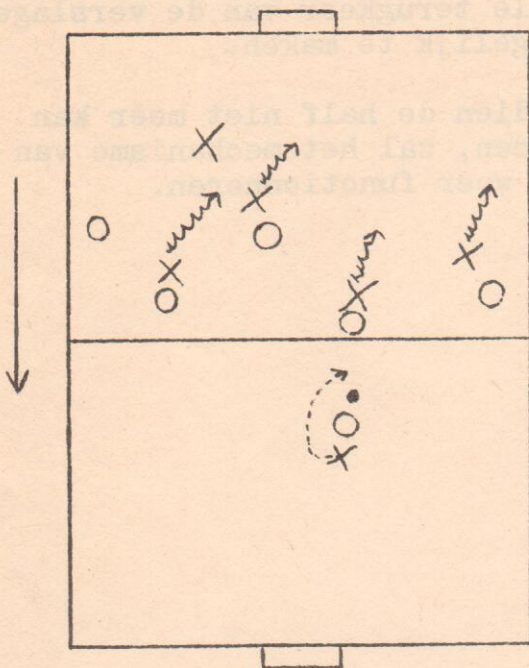

De stopperspil komt uit en gaat naar de in balbezit zijnde binnenspeler, terwijl hij tracht hem door zijn plaatsing, naar de zijkant te drijven, waar de vleugel bewaakt wordt door de linkerback.

De R.B. neemt de middenvoor en de R.H. neemt zijn plaats in.

De H.L. die verslagen was, neemt de tegengestelde binnenspeler.

De temporisatie.

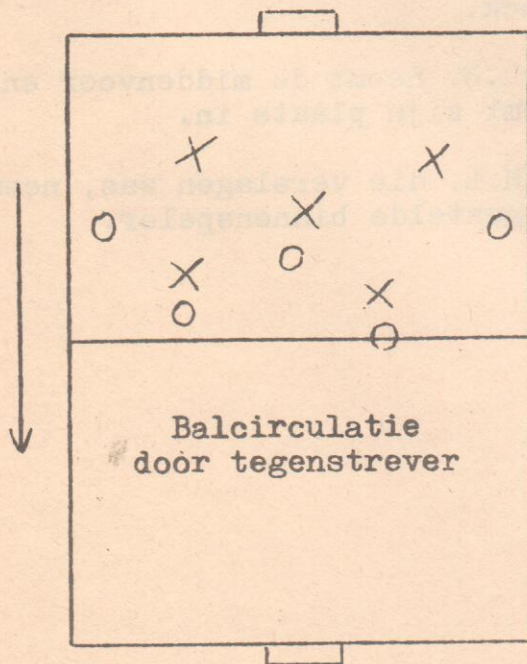

Bij deze spelontwikkeling, ver van het doel, is de temporisatie van alle spelers aangewezen om de terugkeer van de binnenspeler mogelijk te maken.

De verdedigende taak van de binnenspelers was ten andere :

bij balverlies terugkomen op de tegenstrevende halfs om hen te beletten het spel op te bouwen.

Kwetsbaarheid van deze opstelling.

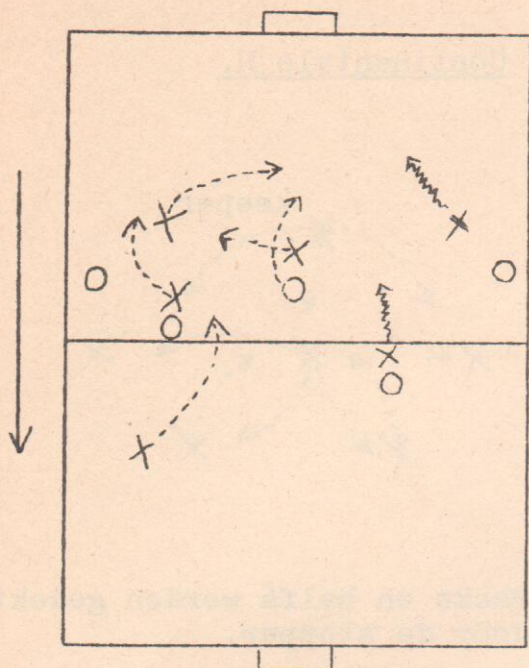

De circulatie van de bal in de middenstrook van het veld, liet aan de verdedigende opstelling niet toe zich in schuine lijn te plaatsen.

De twee vleugelbacks kwamen lichtjes terug en plaatsten zich meer naar binnen.

Daardoor werden de vleugelspelers min of meer vrij gelaten.

Het was bijgevolg van het allergrootste belang de tegenstrevers te verplichten naar een van de flanken te spelen, zodat de verdedigende opstelling kon werken zoals hoger beschreven.

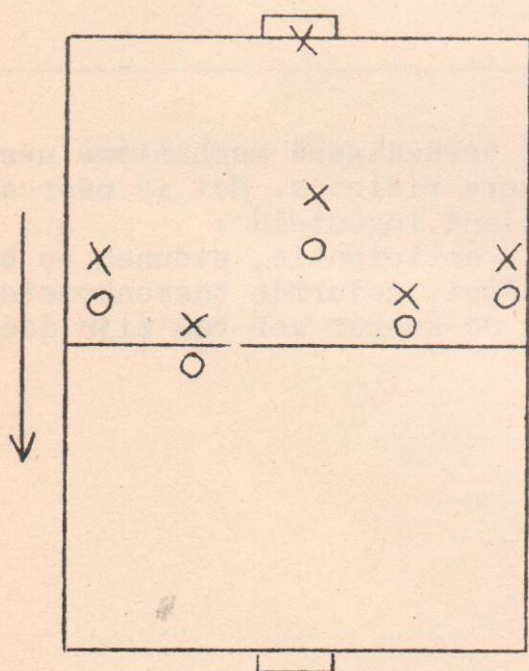

Ingeval de middenvoor de stopper overspeelt in de as van het veld, zal de dichtstbijzijnde **back** hem opvangen en hem uit de as trachten te duwen, om zodoende weer een gunstige opstelling te kunnen vinden.

De verslagen stopper zal natuurlijk onmiddellijk terugkeren om een gunstige positie in te nemen.

De binnenspeler komt eveneens naar achter om een verdedigende taak waar te nemen.

De Continentale M.

De markage was eerst strikt ~~individueel~~ en volledig, later strikt individueel in de zone.

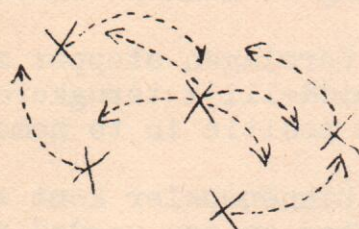
Geen opstelling in schuine lijn. Het scheppen van een plaatselijke numerieke meerderheid is bijgevolg niet mogelijk.

Er was nochtans een dekking voorzien, ingeval een speler werd uitgeschakeld, maar op een andere manier dan in het Engels 3de backspel.

De stopperspil dekte de vleugelbacks en de halves, maar hijzelf was niet gedekt door de backs, wel door de terugkomende halves en zeer dikwijls door de ver vooruitgeschoven doelwachter, die moest intercepteren op dieptepassen.

Zie historisch overzicht van de evolutie + strikt individuele markage + zonedekking.

Engels 3de Backspel

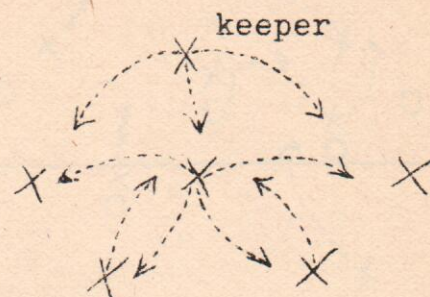

- Backs en halfs worden gedekt door de stopper.
- De stopper wordt gedekt door de backs.
- De backs worden gedekt door de halfs.

Het verdedigend mechanisme is vooral gebaseerd op de plaatselijke numerieke meerderheid, temporisatie en "safety-first"

Geen risico's.

Continentale M.

- Backs en halfs worden gedekt door de stopper.
- De halfs dekken de stopper.
- De keeper dekt de 3 achterspelers.

Het verdedigend mechanisme neemt zekere risico's. Het is meer aanvallend ingesteld :

anticipatie, steunen op buitenspel, gedurfde tussenkomsten van de keeper ver van zijn doel.

De Betonopstelling.

1. Oorsprong : Voor iedere trainer is het een dwingende noodzaak punten te verzamelen, om welke prijs ook !

Toen bleek dat door de mindere individuele kwaliteiten of door een gebrekkige toepassing van de covering, de achterspelers regelmatig overspeeld werden, vond men er iets nieuw op.

Jo Pannaye paste het voor het eerst toe in Tilleur en later in Verviers en behaalde er uitstekende resultaten mee (periode 1949-58).

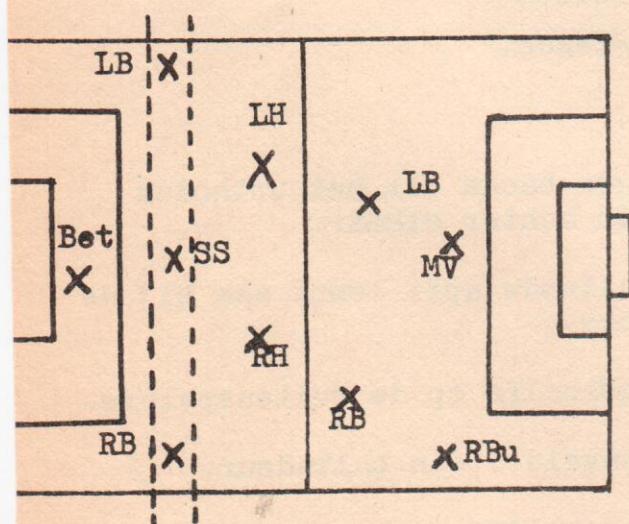
Hij plaatste eenvoudig een speler achter de stopper.

In het begin wilde men deze speelwijze nog camoufleren en gebruikte daarvoor de speler met nr. 11 op het scheidsrechtersblad.

Vanaf het eerste fluitsignaal plaatste deze zich echter als laatste man achter de verdediging en verliet deze post niet meer.

Later kwam men openlijk voor zijn speelwijze uit en werd de betonneur opgenomen in de normale nummering.

2. Schematische voorstelling :

- Betonneur achter de verdediging
- Achterlijn in Continentale M
- Terugtrekken van de vleugelhalfs lichtjes vóór en tussen de backs en de S.S.
- Terugplooiën van de binnenspelers
- 2 puntspelers

3. Werking :

- a) De betonneur verliet de waarheidszone niet. Hij kwam slechts tussen op dieptepassingen of wanneer één van zijn drie achterspelers verslagen was.
- b) De achterlijn leunde aan bij de betonneur en speelde dicht bij haar eigen doel. Zij paste een strikt-individuele dekking toe op de rechtstreekse tegenstrevers.

- c) Door de terugtrekking van de vleugelhalfts werd het middenveld prijs gegeven aan de tegenstrever.
- d) Het terugplooiën van de binnenspelers isoleerde nog meer de eenzame puntaanvallers, die door individuele acties op verre ballen, moesten trachten een doelpunt af te dwingen.

Het resultaat van dergelijke terreinbezetting was :

- een overdonderende veldmeerderheid van de tegenstrever,
- een gebrek aan open ruimte, waardoor "stapelspel" en onproductiviteit,
- een verslappen van de concentratie van de tegenstrevende verdedigers, dikwijls afgestraft met een doelpunt door een eenzame aanvaller.

(Maak de vergelijking met enkele van onze moderne systemen !)

De Zwitserse grendel

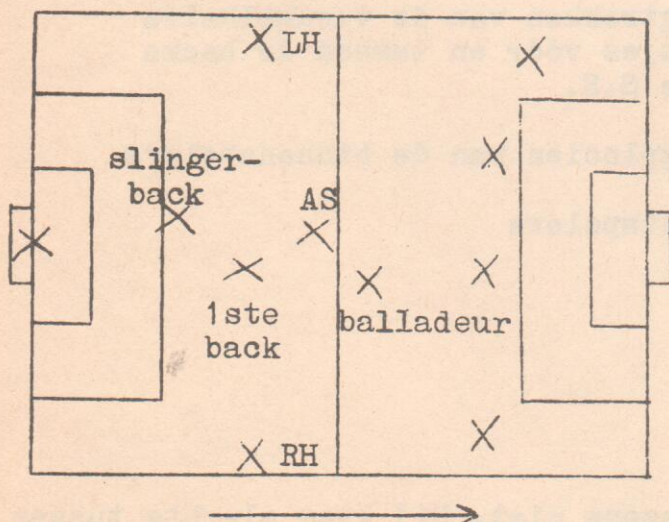
1. Oorsprong : Zoals we reeds vroeger zegden bleven, op internationaal gebied, vele landen trouw aan de aanvallende spil.

De bekommernis om het aantal tegendoelpunten was evenwel even groot als overal elders.

Onder impuls van Rappan, de bondstrainer van Zwitserland, ontstond aldaar een nieuw systeem :

"De Zwitserse grendel"

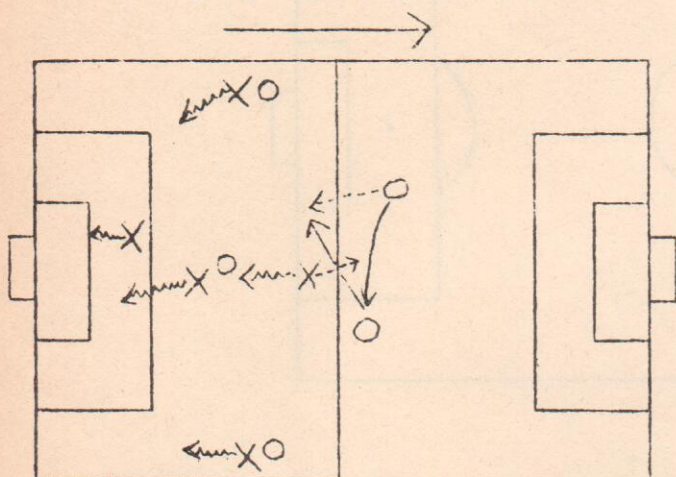
2. Schematische voorstelling :

- De twee backs uit het orthodox schuin achter elkaar.
- Aanvallende spil leunt aan bij de 2 backs.
- Vleugelhalfts op de buitenspelers.
- Middenveld : één balladeur.
- 4 voorspelers.

3. Werking :

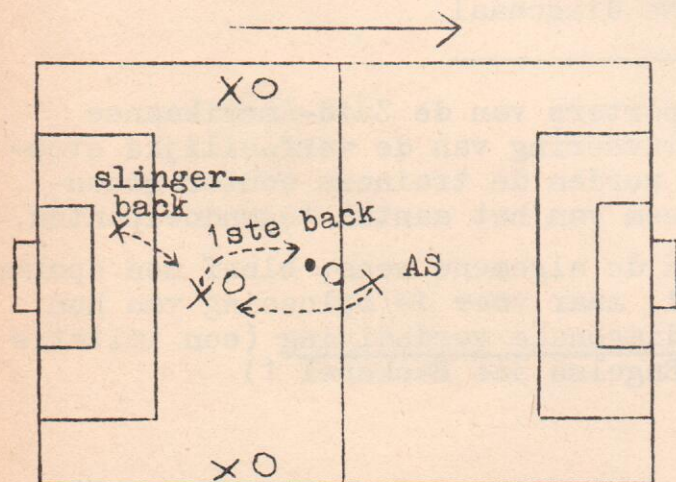
- De middenhalf (zogezegd aanvallende spil) heeft als taak een vertragende en remmende actie uit te voeren op de twee tegenstrefende binnenspelers. Intercepteren. Niet laten uitschakelen.
- De 1ste back markeert de middenvoor in de zone.
- De slingerback grijpt slechts in op dieptepassen of op het laatste ogenblik, wanneer één van de middenverdedigers geklopt werd.
- De vleugelhalfs bewaken streng de buitenspelers. In balbezit rukken zij op bal aan de voet.

Remmende actie van de middenhalf t.o.v. de binnenspelers.

Verplichten de bal te geven aan een gedekte medespeler.

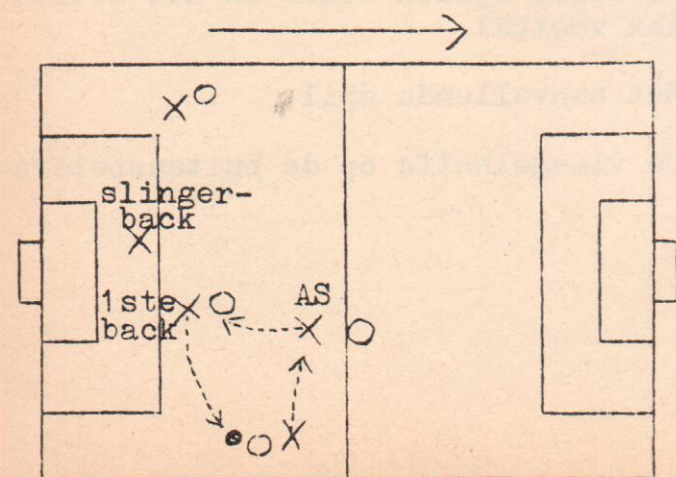
Interceptie indien mogelijk.

Wanneer de middenhalf verslagen is, dekt de 1ste back hem onmiddellijk.

De middenhalf neemt zo spoedig mogelijk zijn plaats in en de dubbele dekking is terug verzekerd.

De slingerback komt slechts tussen indien noodzakelijk.

Bij doorbraak op de vleugel :

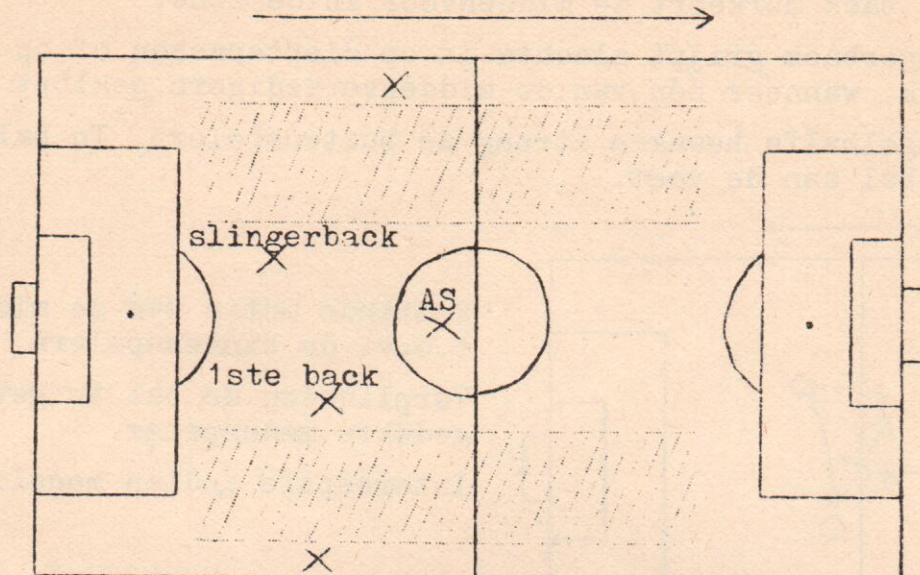
Slingerback komt niet uit, maar sluit de middenstrook af.

1ste Back verzekert de dekking, remt en geeft aan de A.S. de gelegenheid zijn plaats in te nemen op de middenvoor.

De geslagen half dekt de binnenspeler verlaten door de A.S.

4. Kwetsbaarheid.

Vermits door de grendel steeds de middenstrook van het terrein werd afgesloten, ontstonden er links en rechts vrije ruimten, waarvan de tegenstrevers met korte balwisselingen en plots verleggen van het spel, met de inkomende binnenspeler, dankbaar gebruik konden maken.

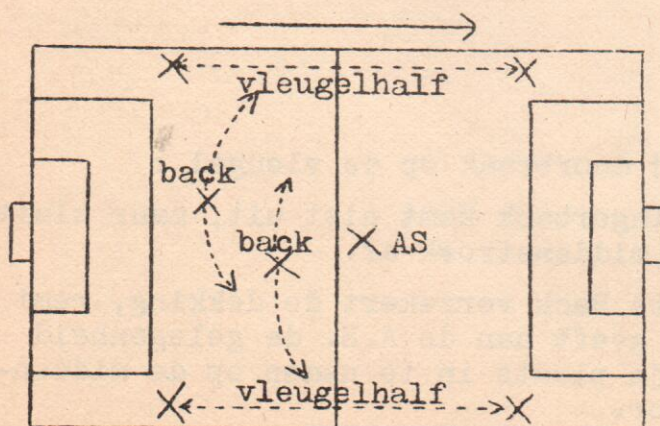

De Zuid-Amerikaanse diagonaal

1. Oorsprong : De temperamentvolle supporters van de Zuid-Amerikaanse ploegen aanvaardden de invoering van de verfoeilijke stopperspilletje niet, Ook hier werden de trainers echter geconfronteerd met het probleem van het aantal tegendoelpunten.

Om tegemoet te komen aan de algemene wens, bleef men spelen met een aanvallende spel, maar voor de oplossing van hun probleem vonden zij de diagonale verdediging (een imitatie in de covering van het Engelse 3de Backspel !)

2. Schematische voorstelling :

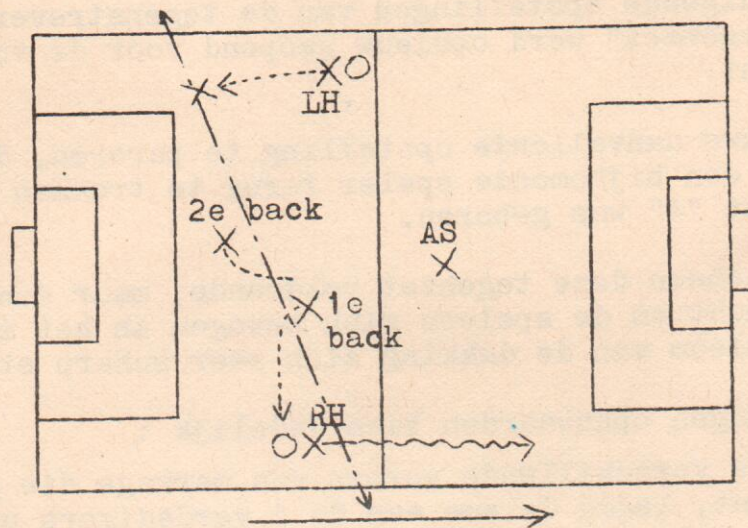

- De backs spelen zoals in het orthodox voetbal.
- Met aanvallende spel.
- De vleugelhalfts op de buitenspelers.

3. Werking :

Gans het systeem is gebaseerd op een opschuiven en inschuiven van pionnen.

- Wanneer de vleugelhalf in balbezit is, rukt hij op en gaat zelfs mee in de aanval.
- De tegenstelde half komt terug om de diagonale dekking te verzekeren.
- De back, langs de zijde van de oprukkende half, schuift op de vleugelspeler.
- De andere back sluit de middenstrook af.

Komt de bal langs de overzijde, dan wordt de dekking omgedraaid. De rechtshalf komt in diagonale dekking. De 1ste back schuift naar het midden terug, de 2de back plaatst zich lichtjes achterwaarts, de linkshalf gaat weer zijn buitenspeler markeren.

4. Kwetsbaarheid :

De diagonaal werd overgenomen door Oostenrijk en andere Midden-Europese landen.

Het telkens weer opnieuw opschuiven van de pionnen, in functie van de plaats van de bal, liet dikwijls de tegenstrevers vrij.

Men plaatste 2 middenvoers in punt en bij de wisseling van spelers, kwam er steeds één vrij te staan ! (Hongaarse aanval in V).

Om te beletten dat één van de twee middenvoers alleen stond, gebeurde er eenvoudig geen verschuiving meer. De pionnen bleven ter plaatse : de verdediging met 4 was geboren !

De "4" in verdediging

De overweldigende overwinning van Brazilië in de wereldbeker 1958 in Zweden heeft zijn stempel gedrukt op een nieuwe en belangrijke evolutie in het voetbalspel.

Daar waar de Braziliaanse ploeg, in verdediging, trouw bleef aan de principes van de Zuid-Amerikaanse diagonaal, gebruikte zij in de aanval een tweede puntspeler in de centrale as.

Het gebruik van deze twee "speerpunten" bracht verwarring in de verschillende verdedigende opstellingen van de tegenstrevers. De vicieuze cirkel "zet en tegenzet" werd opnieuw geopend voor de voetbaltechnici van het oude continent.

Om deze nieuwe aanvallende opstelling te pareren, dachten de trainers dat het volstond een bijkomende speler terug te trekken in verdediging: de verdediging met "4" was geboren.

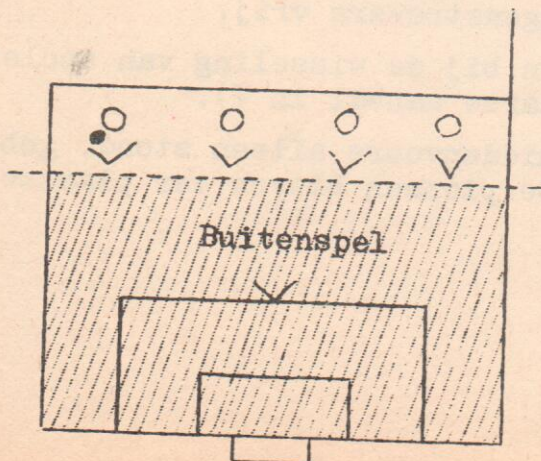
In theorie scheen deze tegenzet voldoende, maar ééns de bal aan het rollen werd gebracht en de spelers zich bewogen in het spel, stelde men vast dat het probleem van de dekking zich zeer scherp stelde.

Twee strekkingen openbaarden zich dadelijk:

- Afgeleid van de verschillende vormen van markage die gebruikt werden op het Continent, legde de ene aan de 4 verdedigers op zich op te stellen op een lijn: De dekking in de rug werd verzekerd door de regel op het buitenspel (35 jaar na de verandering van de buitenspelregel, werd hij terug ontdekt!). Men noemt dit: "Zone-verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel."
- De andere, volgens de Britse principes van dekking, liet de 4 verdedigers spelen op een schuine lijn, die gevormd werd in functie van de plaats van de bal. (zie: "Engels 3de backspel). Men noemt dit: "De schuine lijn".

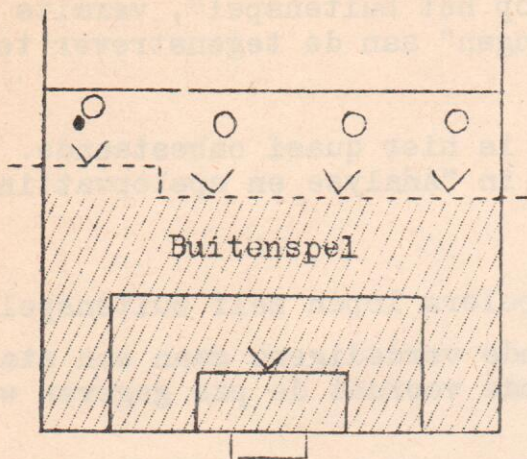
Voor de verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel, bestaan er verschillende manieren om zich op te stellen:

1.

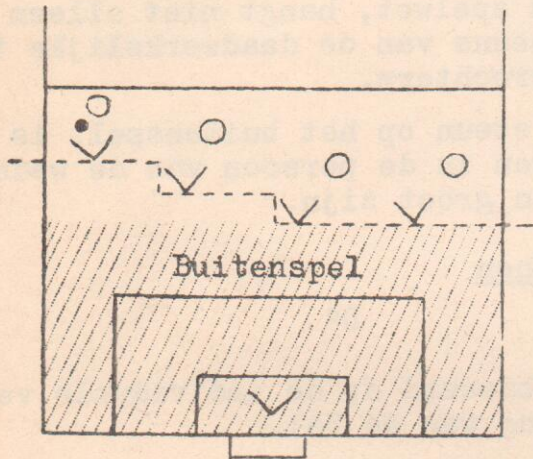
- De lijn wordt gevormd op de verdediger die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter.
- Geen verdedigende trap.
- D°

2.

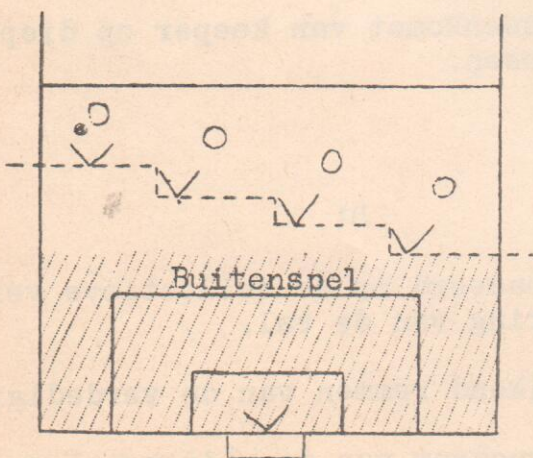
- De lijn wordt gevormd op de dekker van de speler die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter.
- Eén verdedigende trap.
- D 1

3.

- De lijn wordt gevormd op de dekker van de dekker.
- Twee verdedigende trappen.
- D 2

4.

- Opstelling in een diepe schuine lijn. Iedere speler is gedekt.
- Drie verdedigende trappen.
- D 3

De voorbeelden D2 en vooral D3 hebben virtueel niets meer te maken met een "Verdediging in lijn, gesteund op het buitenspel", vermits deze opstellingen in verschillende "verdiepingen" aan de tegenstrever te veel ruimte laten om te evolueren.

Het gebruik van de buitenspelregel is hier quasi onbestaande.
(Zie volledige en gedetailleerde studie in "Analyse en spelopvatting".

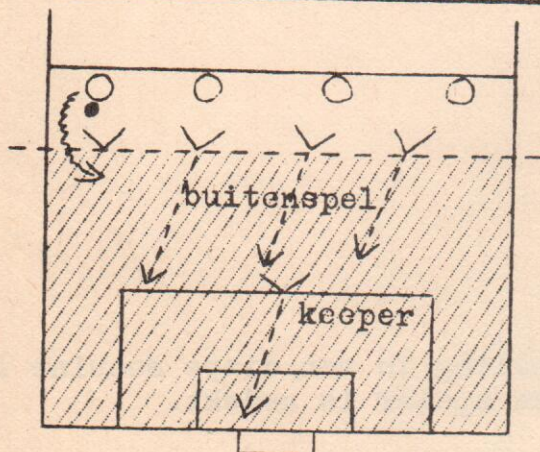
Hoe het buitenspel aanwenden ?

- 1) Op een natuurlijke wijze : De voorspelers lopen zelf buitenspel.
- 2) Op kunstmatige wijze : Vb. De gelijkende verdedigers gaan een stap voorwaarts een fractie van een seconde voordat de pas gegeven wordt. De voorspelers zijn in buitenspel.
- 3) Door een list : Doen alsof men de vertrekkende voorspeler volgt, dan blijven staan. Schijnbaar vooruit komen en plots terugkomen = Psychologische oorlog !

Opmerking : De dekking, gesteund op een spelwet, hangt niet alleen af van de ploeg en haar spelers, maar eveneens van de daadwerkelijke tussenkomst van de scheidsrechter en de grensrechters.

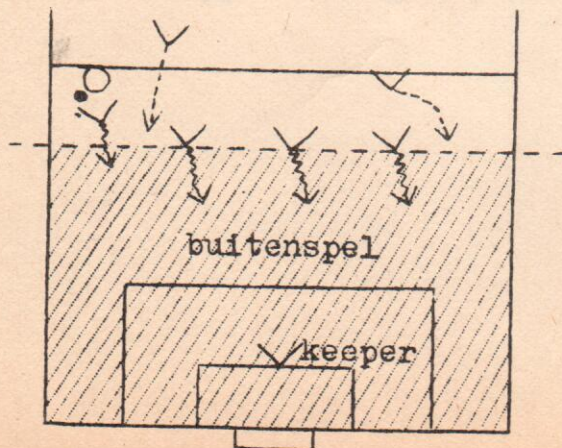
De verdediging in lijn met steun op het buitenspel, is bijg volg gebaseerd op een absoluut vertrouwen in de persoon van de wedstrijd leiding, waarvan de verantwoordelijkheden groot zijn.

Bezieling van de verschillende lijnen

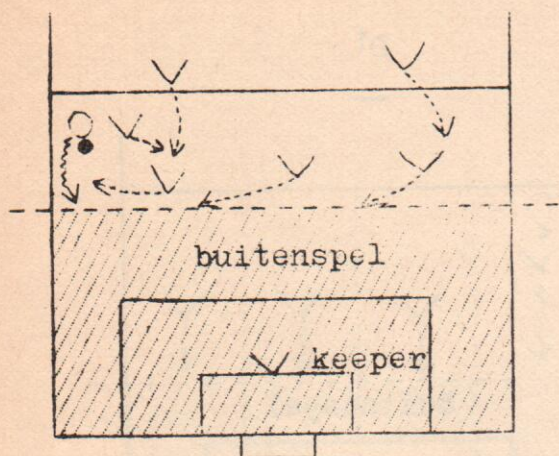
D°

- Gebaseerd op de individuele verovering van de bal.
- Wanneer een speler geklopt wordt : verbreken van de lijn - vlucht naar eigen strafschopegebied.
- Tussenkoms van keeper op dieptepassen.

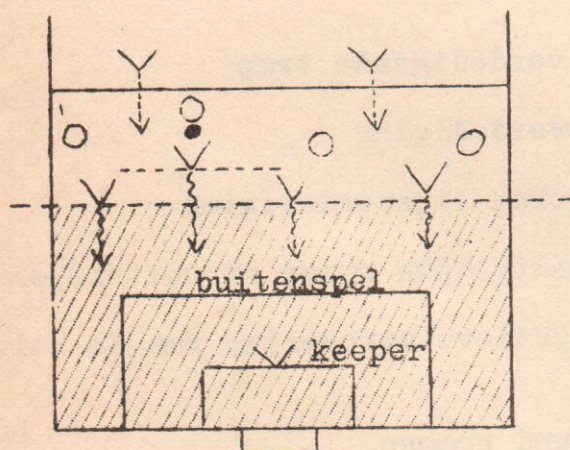
D1

- Gebaseerd op de collectieve verovering van de bal.
- Wijkend remmen van de verdediging.
- Terugkeer van de middenspelers.

- Wanneer de vleugelspeler zijn back overspeelt : opschuiven van de verdedigers en vorming van een nieuwe lijn.

- Wijkend remmen :
tegenstrever ophouden
terugkeer halfs mogelijk maken.

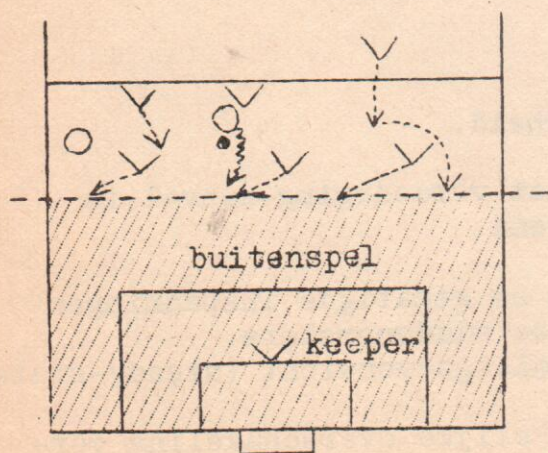
Voor een doorbraak in het midden :

- Wijkend remmen
- Terugkeer van de middenspelers

Bij een doorbraak van een puntspeler in het midden :

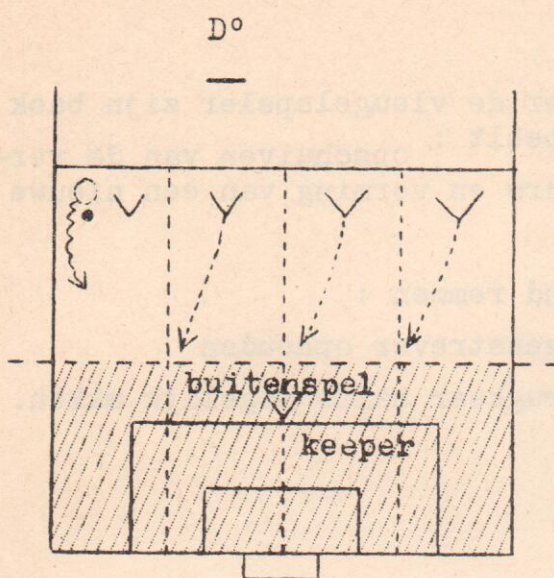
- Opschuiven van de tweede stopper.
- De balbezitter uit de centrale as wegduwen.
- De back, langs de kant van de doorbraak bewaakt de buitenspeler.
- Wijkend remmen :
- terugkeer middenspelers
- terugkeer geklopte verdediger.

De collectieve verovering van de bal voorbereiden.

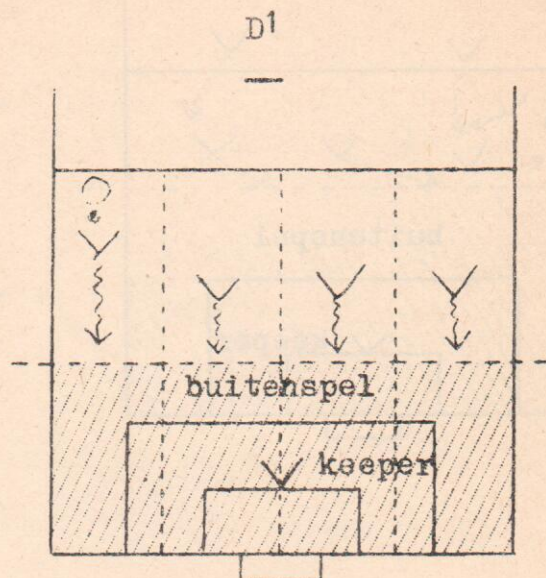
Vergelijkende tabel tussen D⁰ en D¹

1. Geen verdedigende trap
2. Zoneverdediging.
3. Volledige lijnverdediging.
4. Volledig gesteund op buitenspel
5. Individuele verovering van de bal.
6. Vluchten bij uitschakeling verdediger.
7. Keeper speelt zeer ver uit zijn doel

Besluit :

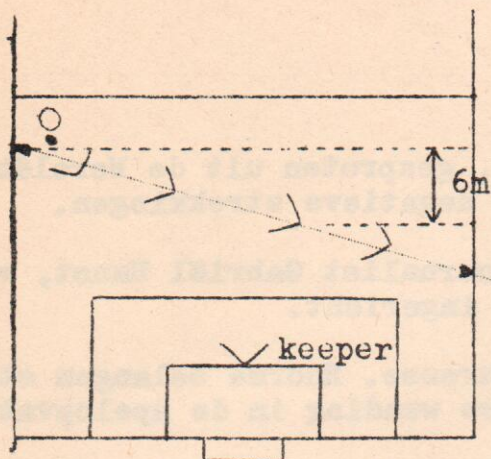
1. Nemen van risico's.
2. Contact verdediging-aanval dikwijls verbroken.
3. Grote en snelle inspanningen voor de middenspelers - Zuurstofschuld - Uitputting.
4. Moeilijke overschakeling verdediging-aanval.

1. Eén verdedigende trap
2. Zoneverdediging
3. Gebroken lijnverdediging.
4. Gedeeltelijke steun op buitenspel.
5. Collectieve verovering van de bal.
6. Wijkend remmen.
7. Keeper speelt lichtjes uit zijn doel.

1. Zekerheid.
2. Contact verdediging-aanval is blijvend.
3. Korte en gematigde inspanningen voor de middenspelers. Ademhalingsevenwicht (steady-state)
4. Gemakkelijke overschakeling verdediging-aanval.

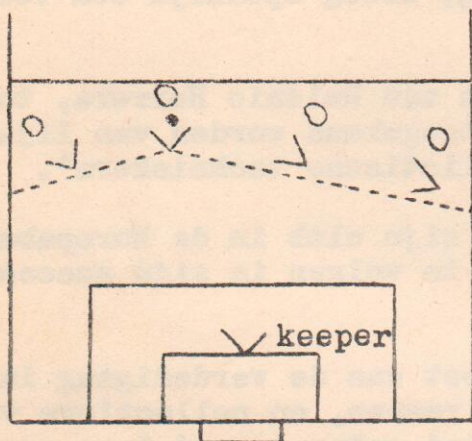
Verdedigend mechanisme van de "Schuine lijn"-opstelling.

De diepte tussen de verdediger die gesolliciteerd wordt door de tegenstrever-balbezitter en de laatste van de schuine lijn, bedraagt niet meer dan 6 m.

Dezelfde principes worden toegepast als in het Engels 3de backspel.

Zie het mechanisme ervan en pas toe op de schuine lijn met 4.

Wanneer de tegenstrever-balbezitter zich in de centrale as bevindt, komen wij bijna tot dezelfde opstelling als in D1.

Een kleine schuine lijn met 3 wordt gevormd en het buitenspel plaatsen kan eventueel toegepast worden.

Om dit belangrijk hoofdstuk in de spelevolutie te besluiten, weze aangestipt dat in deze tijdspanne verschillende neologismen ontstaan : men spreekt nu een cijfertaal die de reeds uitgebreide tactische en strategische woordenschat nog komt verrijken :

4-2-4 ; 4-3-3 ; 5-3-2 ; 5-5 ; 4-4-2 .....

en de dans der cijfers gaat verder !

De "5" in verdediging

Oorsprong :

De tactische en strategische principes, gesproken uit de Wereldbeker 1958, weerstonden niet lang aan zekere negatieve strekkingen.

Op initiatief van de eminente Franse journalist Gabriël Hanot, werd een Europese beker voor clubkampioenen ingericht.

Deze beker kende een nooit geziene interesse. Enorme belangen stonden op het spel, met als gevolg : een nieuwe wending in de spelopvatting.

Het continentaal voetbal, vooral dan in Italië, waar iedere trainer op zijn voetstuk beefde na een nederlaag, kreeg openlijk een verdedigende inslag.

Het schijnt historisch vast te staan dat aan Helenio Herrera, toen trainer bij Inter Milaan, de titel mag toegekend worden van lijsttrekker van deze belangrijke groep van "realistische techniekers".

De goede uitslagen die hij behaalde met zijn club in de Europabeker zetten vele specialisten er toe aan hem te volgen in zijn succesvolle opvattingen.

Het eerste slachtoffer van de nieuwe geest was de verdediging in lijn, steunend op het buitenspel, met wijkend remmen, en collectieve verovering van de bal. Dit systeem was inderdaad geïnspireerd door een offensieve geest, en bijgevolg, kwetsbaar in verdediging door individueel zeer sterke aanvallers.

De trainers verwerpen eens te meer de zonedekking ten voordele van de strikt individuele markage. Achter de verdedigende 4 plaatsen ze nog een bijkomende verdediger.

Deze laatste is ontlast van iedere rechtstreekse markage op een tegenstrever. Hij evolueert als laatste man achter en langs de opstelling met "4", om de dekking te verzekeren op een uitgeschakelde achterspeler.

De Italianen noemen deze manier van spelen de "Catenaccio" met zijn beruchte "Libero".

Dit ultra-verdedigend optreden wordt echter niet aanvaard, noch goedgekeurd door de massa, te meer daar "afbraakvoetbal" en "anti-jeu" troef was bij de matches die aan de Europese top betwist werden.

Voorbeelden :

1) Het tijd winnen, vooral naar aanleiding van stilstaande fazen.

- 2) De verre achterwaartse passen naar de doelverdediger.
- 3) De doelverdediger die misbruikt maakt van de 4 stappen.
- 4) Het breken van het ritme door "balvriezen".

Ten einde de offensieve geest te stimuleren, beslist het inrichtend comité van de Europabeker (U.E.F.A.) het reglement aan te passen :

Bij gelijk aantal doelpunten geven de doelpunten gescoord op verplaatsing de doorslag !

Zelfs de "International Board", zeer conservatief nochtans, draagt zijn steentje bij tot de herwaardering van het aanvallend spel : de spelregel van de 4 stappen (carry) voor de doelwachter wordt gewijzigd !

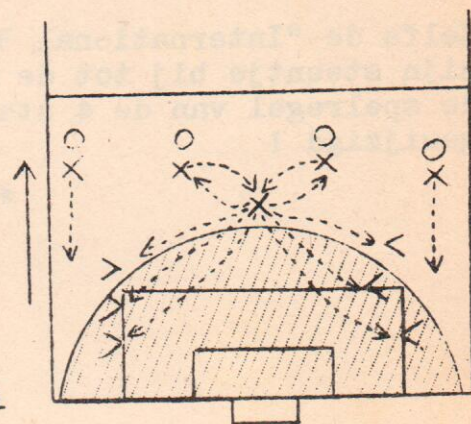
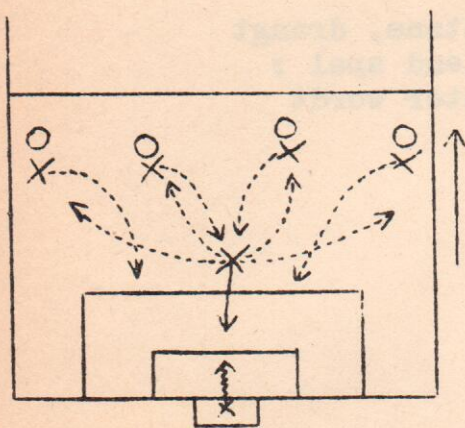
* * * * *

De "Catenaccio" en zijn afleidingen in de verschillende vormen van "Verdediging met 5"

1. De 2 soorten "Originele Catenaccio"

Gemeenschappelijke basis-principiën

- a) Strikt individuele markage.
- b) De basisopstelling blijft dezelfde, welke ploeg ook in het bezit is van de bal.
- c) Individuele verovering van de bal.
- d) Moeilijke overschakeling verdediging-aanval
- e) Principe van de tegenaanval.
- f) Volledige verdedigende geest.

Bijzondere kenmerken

- a) Diepe "Libero" die zich opstelt halfweg tussen de 4 verdedigers en de doellijn.
- b) De "Libero" dekt ieder van de 4 verdedigers.
- c) De verslagen verdediger wordt "Libero".
- d) Nauwe samenwerking tussen de "Libero" en de doelverdediger.

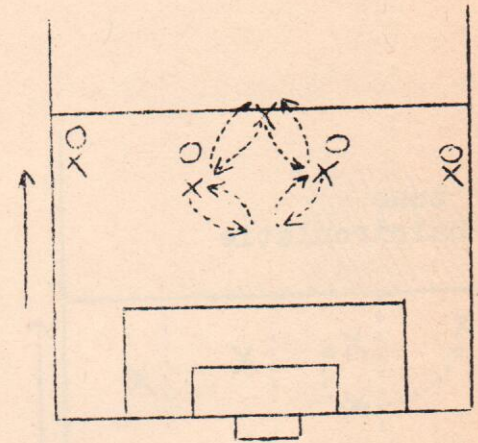
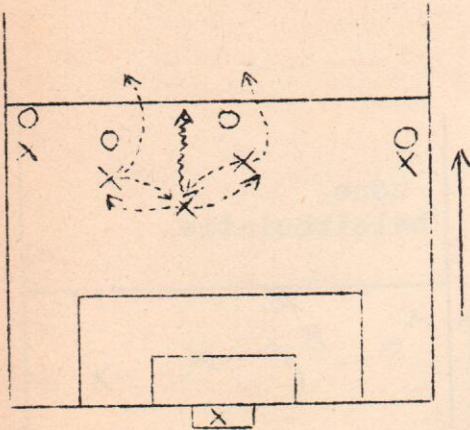
Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" is minder ver verwijderd van de achterste 4.
- b) De "Libero" dekt vooral de 2 middenste verdedigers.
- c) De "Libero" verlaat de waarheidszone of de vóór-waarheidszone niet.
- d) De verslagen middenste verdediger wordt "Libero".
- e) De verslagen vleugelverdediger tracht terug te komen op zijn vleugelspeler.
- f) De "Libero" sluit de hoeken af vóór de waarheidszone.

2. De 2 soorten "Versterkte verdediging" met min of meer offensieve inslag

Gemeenschappelijke basis-principieën.

- "Liberero" dicht achter of vóór de verdedigende 4.
- Basisopstelling verandert naargelang de ploeg die in balbezit is.
- Gemengde markage : strikt individueel op de vleugels, zone in het midden.
- Nauwe samenwerking tussen de 3 middenste verdedigers.
- Overschakeling verdediging-aanval wordt vergemakkelijkt.
- Constructieve geest bij balbezit.

Bijzondere kenmerken

- Na balverovering en bij opbouw van de aanval, wordt één der 2 middenste verdedigers half-speler.
- De "Liberero" integreert in de achterste 4.
- De "Liberero" in balbezit, zet met een individuele actie, de tegenaanval in.
- Hij wordt vervangen door één der 2 middenste verdedigers.

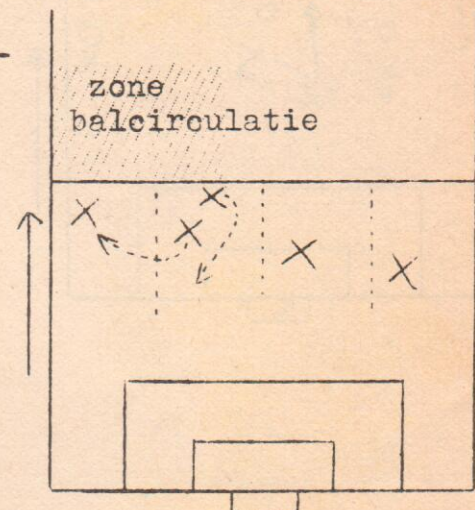
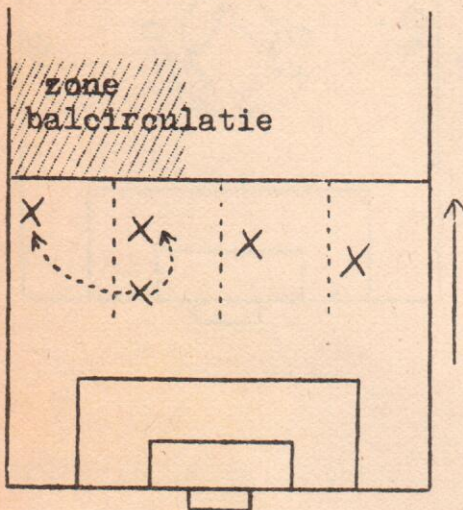
Bijzondere kenmerken

- De "Liberero" speelt vóór de achterste 4.
- Wanneer de tegenstrever in balbezit komt integreert hij in de achterste 4.
- Eén der 2 middenste verdedigers wordt werkelijk "Liberero".
- Wanneer de ploeg in balbezit is komt de "omgekeerde libero" uit en helpt mee aan de opbouw.

3. De 2 soorten "Versterkte verdediging" met schuine lijn in de achterste 4

Gemeenschappelijke basis-principiën.

- a) Zonedekking op gans het verdedigend front.
- b) "Libero" zeer dicht bij de verdedigingslijn met 4.
- c) De dekking wordt verzekerd door lateraal opschuiven.
- d) Collectieve verovering van de bal overal mogelijk in verdediging.
- e) Toepassing van wijkend remmen.
- f) Basisopstelling verandert naargelang de ploeg die in balbezit is.
- g) Overschakeling verdediging-aanval = gemakkelijk.
- h) Opbouwende principiën groepering van spelers.
- i) Oprukken van een achterspeler is mogelijk: de dekking is verzekerd.

Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" vormt een bijkomende verdedigende trap, in functie van de plaats van de bal.
- b) Zeer nauwe samenwerking van de "Libero" met elk der achterste 4
- c) Bij balbezit integreert de "Libero" in de achterste 4.

Bijzondere kenmerken

- a) De "Libero" sluit de hoeken af vóór de achterste 4.
- b) Zeer nauwe samenwerking van de "Libero" met de middenste verdedigers.
- c) Bij balverlies, en dekking van één der 2 middenste verdedigers op de vleugels, integreert de "Libero" in de achterste 4.

N.B.

Verschillende varianten van deze basisopstellingen kunnen op punt gesteld worden. De scheppende inspiratie van de trainer is hier van doorslaggevende aard.

Het is vooral van belang rekening te houden met de kwaliteiten en gebreken van de eigen spelers, evenals met de sterke en zwakke punten bij de tegenstander.

(Zie bv. gemengde markage - strikt individueel op 1 speler ...)

Voor wat betreft de bezieling en het mechanisme van de verschillende opstellingen, zijn de meest voorkomende situaties :

- 1) Uitschakeling van een back door een vleugelspeler.
- 2) Doorbraak van een middenste puntaanvaller.
- 3) Oprukken van een tegenstrevende verdediger :
  - Individueel, bal aan de voet.
  - Collectief : steunend op een middenspeler of een aanvaller.
- 4) Oprukken van een tegenstrevende halfspeler :
  - Individueel, bal aan de voet.
  - Collectief : steunend op een aanvaller.

Op te merken valt dat het probleem van de rationele terreinbezetting blijft bestaan : een initiatief dat vandaag wordt genomen en succesvol blijkt te zijn, kan men morgen soms reeds opbergen in de archieven.

De opeenvolgende verschillende wijzigingen, aangebracht aan de versterkte verdedigingen met "5" laten ontegensprekelijk achter de horizon vooruitstrevende ideeën vermoeden, waarvan de basiskarakteristieken aanwijzen dat de volgende stap in de spelevolutie in het middenveld zal liggen.

DE WEG TERUG ?

De grote concentratie van spelers in de achterste lijn en de overbevolking van het middenveld had vanzelfsprekend een verminderde aanvalskracht voor gevolg.

Eén of hoogstens twee aanvallers werden geneutraliseerd door 4 of 5 verdedigers.

Langzamerhand kwam men tot de overtuiging dat een dergelijke numerieke meerderheid in verdediging overbodig werd.

In plaats van de achterste trap te versterken, ging men veeleer een dichtere bezetting van het middenveld nastreven :

4 - 4 - 2 als terreinbezetting wordt algemeen !

Tegenover de twee aanvalsspitsen van de tegenpartij - die zich bewegen over gans de breedte van het veld - wordt teruggegrepen naar de individuele mandekking, terwijl de "libero" uit de verdediging met 5 behouden blijft.

Men keert bijgevolg terug naar de verdediging met 4, waarvan één optreedt als vrije verdediger.

Vooruitstrevende ploegen gaan echter nog een stap verder : wanneer de tegenpartij slechts met 2 spitsen opereert, zal hun achterste trap slechts uit 3 spelers bestaan : 2 die de integrale mandekking toepassen + de libero. De vierde man schuift op naar het middenveld om daar zijn rechtstreekse tegenstrever op te zoeken.

Immers, de ontbrekende aanvalskracht moet aangevuld worden door oprukkende spelers uit het middenveld of uit de achterste lijn. Het wordt bijgevolg bijna vanzelfsprekend dat, om deze spelers onder controle te houden, hierop eveneens de individuele mandekking wordt toegepast.

Lijnen vloeien in elkaar, plaatsen in het elftal vervagen méér en méér. ALLE spelers moeten kunnen aanvallen, maar ook kunnen verdedigen. Veelzijdigheid in de functie wordt geëist !

Staan we in de evolutie van de cijferdans op het keerpunt van ..... de weg terug ??
